

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

11^E JAARGANG

WOENSDAG 27 JANUARI 1926

No. 526

INHOUD

Mededeeling van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart	Blz.
DUITSCHLAND EN DE BELEGGINGSMARKT door G. H. Hintzen	76
De Suikerhandel in 1925 door A. Volz	79
Rede van den Algemeenen Voorzitter van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers, Dr. F. G. Waller ..	82
Onze Posttarieven door Mr. J. S. van Gelder	83
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De handelsbetrekkingen met Rusland en het creditvraagstuk door J. Novakowsky	85
Het eerste jaar Schadevergoedingsrégime III door Dr. F. H. Repelius	86
AANTEKENINGEN:	
Binnenlandsche creditvraag en kapitaalexport. Actieve beleggingspolitiek?	88
Provinciale- en gemeenteteeningen	89
MAANDOLJFERS:	
Emissies in December 1925	90
Handelsbeweging over de maand December 1925 ...	91
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	92—98
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: Mr. Q. J. Terpstra.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. v. d. Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: D. J. Wansink.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.

26 JANUARI 1926.

De geldmarkt bleef ook deze week weder ruim; in de geldkoersen kwam echter verder geen verandering, daar geldgevers na de sterke daling der laatste weken over het algemeen meer terughoudend werden. In het midden der week ontstond zelfs een lichte reactie, die echter weder verdween, nadat de uitslag van de inschrijving op het schatkistpapier bekend werd. Ingeschreven werd in totaal van f 118.300.000. Toegevoegd werden f 10.180.000 drie maands promessen à f 997.60 of 0.96 pCt. en f 7.700.000 zes maands promessen à f 993.— of 1½ pCt. De toewijzing tegen deze abnormaal lage rente was mogelijk, omdat de regeering, bij het kleine bedrag dat noodig was, kon volstaan met alleen die inschrijvers toe te wijzen, welke weder, om toch vooral zeker te zijn van volle toewijzing,

hadden ingeschreven tot een rente, welke geheel buiten verband stond met den werkelijken rentestand, daarbij vertrouwend dat die rente toch verbeterd zou worden, doordat alle toewijzingen tot een zelfden prijs geschieden. Voor de regeering een aardig buitenkansje. Jammer, dat een zeer groot gedeelte van deze dwaze inschrijvingen afkomstig was van officieele of half officieele instellingen.

* * *

De balans van De Nederlandsche Bank onderging ook in de afgelopen week weder weinig verandering van beteekenis. De post binnenlandsche wissels daalde met f 3,5 millioen, terwijl de beleeningen met f 3,7 millioen toenamen. De voorraad gouden munt vertoont een vermindering van f 900.000,—. De zilvervoorraad steeg met een goede f 400.000,—. De post papier op het buitenland geeft een vermeerdering van een kleine f 300.000,— te zien. De diverse rekeningen onder het actief blijken met f 1 millioen te zijn teruggelopen.

De biljettencirculatie daalde van f 858,8 millioen tot f 833,1 millioen. Het tegoed van het Rijk en de rekeningcourant-saldi van anderen stegen resp. met f 15 millioen en f 8,8 millioen. Het beschikbaar metaalsaldo verminderde met f 200.000,—. Het dekingspercentage bedraagt nagenoeg 50.

* * *

De wisselmarkt was ook deze week zeer vast. Londen steeg van 12.09½ tot 12.10½. Gisteren werd zelfs 12.11½ betaald. Ook dollars waren vaster evenals de goudwissels, als Marken, Zwitsersche francs en Zweedsche Kronen, die van ¼ tot 1 per mille konden oplopen. Alleen Fransche francs waren flauwer. De schommelingen waren echter minder groot dan de vorige week.

LONDEN, 25 JANUARI 1926.

De loop van de geldprijzen week verleden week af van de gebruikelijke, waaraan de markt hier nu reeds geruimen tijd gewend is geraakt. In plaats van spanning in de eerste dagen der week en ontspanning later waren de rollen ditmaal omgekeerd met betrekkelijk duur geld in de tweede helft.

Disconto ondervond hiervan echter geen invloed, daar de verbetering van de goudwisselkoersen en de vraag naar wissels door de centra, waar geld beëindigend goedkoop is dan hier, den discountoers beheerschten en de markt flauw stemde. Slot 4⁵/₈ —¹¹/₁₆ voor 3 maands prima bankaccepten.

De Amsterdamsche Wisselkoers steeg hier nog verder tot 12.11¹/₄ terwijl New York heden op 4.86¹/₄ sluit.

MEDEDEELING VAN DE CENTRALE COMMISSIE
VOOR DE RIJNVAART.

Verslag van de 2e zitting in 1925.
(Vervolg en Slot)

IJking van binnenschepen.

1. Het ijkingcomité zal in de tweede helft van Maart, op een nader vast te stellen datum, bijeenkomen. Het comité zal over de werkzaamheden van de Parijische conferentie een rapport uitbrengen aan de Commissie, die zich voorbehoudt in de volgende zitting de voorstellen van het comité, in hun geheel, te onderzoeken.

2. De Commissie draagt aan den Secretaris-Generaal op, haar te vertegenwoordigen op de, den 20en November te Parijs te openen ijkingconferentie. (Zie het No. van 17 Juni 1925, bladz. 506).

Schipperspaspoorten.

De Commissie neemt nota van de tusschen Duitsland en België gesloten overeenkomst, betreffende de opheffing van de visa op de paspoorten van schippers, die den internationalen stroom bevaren. (Zie het No. van 17 Juni 1925, bladz. 506).

Schipperspatenten.

De Centrale Commissie neemt het volgende artikel aan, dat als een 2e aanvullingsartikel van het reglement van den 14en December 1922, betreffende het verstrekken van Rijnschipperspatenten, beschouwd moet worden en dat den 1en Februari 1926 in kracht zal treden.

2e aanvullingsartikel.

De gegadigden voor een patent, die voor het eindexamen van de in 1924 te Antwerpen opgerichte schippersschool geslaagd zijn, genieten de voordeelen van de rechten, omschreven in het aanvullingsartikel van den 27en April 1925 van het reglement van den 14en December 1922, betrekking hebbende op de verstrekking van Rijnschipperspatenten. (Zie het No. van 17 Juni 1925, bladz. 506).

Douanepost in de entrepots van de „Compagnie Générale pour la Navigation du Rhin” te Keulen.

De Commissie, stelt vast, dat een schikking is getroffen in de kwestie van de douanepost in de entrepots van de „Compagnie Générale pour la Navigation du Rhin” te Keulen en dat de klacht, naar aanleiding van deze kwestie ingekomen, teruggenomen is; de tekst dezer schikking is ter kennis van de Commissie gebracht en heeft tot geenerlei opmerking harezijds aanleiding gegeven. Rijnverbetering tusschen Straatsburg en Bazel.

De Commissie neemt nota van de door de Fransche en Zwitsersche Commissarissen verstrekte inlichtingen, wat betreft de onderhandelingen over de toepassing der besluiten van 10 Mei 1922 en van 29 April 1925. (Zie het No. van 3 Juni 1925, bladz. 466).

Hydrometrische Dienst.

De Commissie, nota nemend van de verklaring der Fransche Commissarissen, dat alle mogelijke maatregelen genomen zullen worden, overeenkomstig de artikelen II en 27 van de Akte van Mannheim, om het lichten van schepen, voor het geval dit voor de scheepvaart noodzakelijk wordt, in Lauterburg mogelijk te maken.

verzoekt het comité voor den hydrometrischen dienst zijn onderzoek op grond van deze verklaring voort te zetten en haar vóór de volgende zitting, definitieve voorstellen te doen.

Verwijdering van een rots uit het bed van den Rijn.

De Commissie, gezien artikel 359 van het Verdrag van Versailles, gezien het rapport van de sub-commissie belast met het onderzoek in deze kwestie,

machtigt de Fransche delegatie tot het doen verwijderen van een rots, welke zich in den Rijn tusschen Straatsburg en Bazel (Km. 12,6, Fransche zijde) bevindt.

Wijzigingen in het jaarbericht.

De volgende wijzigingen zullen worden aangebracht in de, in 1922 goedgekeurde naamlijst van goederen en de daarbij behorende verklarende aantekeningen:

1°. No. 37/38. De woorden „Cacao brut, cacao préparé” worden vervangen door de woorden: „Cacao brut ou préparé; chocolat”.

2°. De Nos. 86c en 86b worden verwisseld, zoodat de verschillende posten als volgt gelezen moeten worden:

No. 86a. Pavés.

No. 86b: Autres pierres brutes ou simplement préparées.

No. 86c: Asphalte naturel, solide.

Het is wel te verstaan, dat de uitdrukking „pavés” alleen „pavés en pierre” beteekent.

Unificatie van het privaatscheepvaartrecht.

De Commissie besluit, dat het comité voor de unificatie van het privaatrecht, den 7en April 1926 te Den Haag bijeen zal komen.

Noot van het Secretariaat: Het Comité heeft in tweede lezing, ontwerpen van overeenkomsten betrekking hebbende op de immatriculatie en op de hypotheeken, aangenomen. Deze ontwerpen worden binnenkort gepubliceerd. (Zie het No. van 17 Juni, bladz. 506).

Rapport van den Hr. Walker Hines.

De Commissie besluit in den loop van de in April 1926 te houden zitting, de kwestie's te onderzoeken, opgeworpen door het rapport van den Hr. Walker Hines.

Noot van het Secretariaat: Dit Rapport is gepubliceerd in de „Navigation du Rhin” van 15 November 1925.

Fransche tekst van het Rijnvaartpolitie-reglement.

De wijzigingen in den Franschen tekst van het Rijnvaartpolitie-reglement, worden aangenomen.

Arbeidsreglement.

Deze kwestie is uitgesteld tot de volgende zitting.

Datum van de volgende zitting.

De volgende zitting begint den 12en April 1926 om 3 uur en eindigt den 27en April.

DUITSCHLAND EN DE BELEGGINGSMARKT.

Het Nederlandsche belang bij het Duitsche bedrijfsleven is in het afgelopen jaar niet onaanzienlijk versterkt. Na de in 1924 door de Dawescommissie van deskundigen getroffen regeling, was een economische opleving in het Duitsche Rijk te verwachten. Zij werd gesteund door belangrijke, in hoofdzaak korte credieten en vooral in de tweede helft van het jaar door vrij spoedig op elkander volgende leeningen ter voorziening in de behoeften aan crediet op langere termijn. Waarschuwende stemmen zijn gehoord en de kritiek is niet uitgebleven; inderdaad staat men hier voor een ernstig en moeilijk vraagstuk, niet alleen voor de geldgevers maar ook in verband met het herstel van het internationale verkeer.

Dat ook Nederlandsche belangen hierbij in hooge mate betrokken zijn en zullen blijven, behoeft nauwelijks betoog. Na de Vereenigde Staten, die door hun buitengewone positie een overheerschenden invloed kunnen uitoefenen, en in zekeren zin over de ontwikkeling van Europa hebben te beslissen, komen de landen, die buiten den oorlog zijn gebleven, komen Nederland, Zwitserland, Zweden als geldgevers in aanmerking, en daaronder Nederland zeker niet in de laatste plaats. Voor Engeland zijn de restrictieve bepalingen opgeheven en het kan zijn voorname plaats als geldverstrekker aan het buitenland hernemen.

Men is in Duitschland niet in gebreke gebleven, de uiterste pogingen aan te wenden om in zijn financieele zorgen te voorzien. Staten, gemeenten, ondernemingen, particulieren klaagden voortdurend hun nood, maar in de meeste gevallen zullen de vragers zijn afgewezen, óf omdat voldoende inzicht in de zaken niet mogelijk bleek, óf omdat de noodige zekerheid van terugbetaling ontbrak, óf omdat noodzakelijke beperking bij het verlenen van crediet in acht werd genomen.

Welke bedragen aan Duitschland zijn geleend, is zelfs bij benadering bezwaarlijk aan te geven. De cijfers van de door openbare lichamen en groote ondernemingen gesloten leeningen, hoofdzakelijk in de Vereenigde Staten, veelal met gelijktijdige uitgifte in Nederland, zijn bekend, maar niet bekend zijn de voorschotten en rembourscredieten door bankinstellingen in verscheidenheid van vorm en duur, meestal op betrekkelijk korten termijn, aan de Duitsche nijverheid verleend.

In het Verslag van den General Agent S. Parker Gilbert, worden de met Staten, gemeenten en openbare instellingen tot half November gesloten leeningen met R.M. 641.490.000 aangegeven. Voor Nederland zal men, voor zoover de deelneming in 1925 bekend is, — waarbij voornamelijk Staten en gemeenten zijn betrokken — tot een cijfer van ruim f 60 Millioen komen, ongerekend de circa f 10 Millioen, die door Katholieke instellingen zijn geplaatst.

De leeningen hebben met een enkele uitzondering een gunstig onthaal gevonden, zoowel in Amerika als in Nederland. Een rente van 7 pCt. en uitgifte beneden pari was bijzonder aantrekkelijk voor beleggers, die in Nederland met $4\frac{1}{2}$ pCt. genoegen hadden te nemen en telkens hun inkomsten zagen verminderen door de veelvuldige conversies van gemeentelijke en andere leeningen. Dat intusschen de koersen van sommige uitgiften¹⁾ min of meer zijn gedaald, is een natuurlijk gevolg van de verscherping der economische crisis, waaronder Duitschland te lijden heeft, en die zich in de vele faillissementen en sur-séances, toenemende werkloosheid en onbevredigende afzet in alle deelen van het Rijk en in schier alle bedrijven afteekent. Nieuwe uitgiften zouden dan ook voorloopig op geringere belangstelling kunnen rekenen; geldgevers zullen allicht huiverig zijn hunne verbintenissen in die richting aanstonds uit te breiden.

Voorloopig — want onthouding van steun op langere duur zou voor Duitschland bedenkelijk worden en ernstig en zonder vooringenomenheid moet telkens de vraag onder oogen worden gezien, in hoeverre onthouding gerechtvaardigd zou zijn.

* * *

Bij een beschouwing van zijn economischen toestand zijn de voor Duitschland gunstige factoren ontegenzeggelijk van groote waarde. De Dawes-regeling heeft een vasten grondslag voor zijne herleving gelegd. De reorganisatie van de Rijksbank, de stabilisatie van de Reichsmark, de welgeslaagde leening van 800 Millioen, de verdeling over vele jaren van de oorlogslasten onder onpartijdig internationaal toezicht, de nu sluitende begrooting van het Rijk zijn daaruit voortgevloeid, en zij zijn onder meer zeer krachtige steunsels om Duitschland uit zijn verval op te heffen.

Daarbij komt dat de industriele vennootschappen van haar hypothecaire en andere schulden in Marken door de waardeloosheid van het oude betaalmiddel zoo goed als geheel zijn bevrijd, en de nijverheid over het algemeen de beschikking heeft over technisch uitstekend uitgeruste inrichtingen van grooten omvang, die in dit opzicht tegen de mededinging van het buitenland zeker zijn opgewassen.

Maar aan den anderen kant is juist van die uitbreiding van het fabrieksapparaat de groote schaduwzijde dat zij, zooals meer en meer blijkt, niet beantwoordt aan de zeer optimistische verwachtingen in een vroeger tijdperk, en niet evenredig is aan de vraag naar het afgewerkte product, en door de verarming der binnenlandsche afnemers en door den te geringen afzet naar het buitenland. Het is voor een deel dood kapitaal dat zijn rente niet opbrengt.

De nijverheid gaat verder gebukt onder den druk van belastingen, die wel de overheidsorganen in staat zullen stellen hun balans in evenwicht te houden, maar die het evenwicht der commercieele balansen in gevaar brengen, en handel en industrie — trouwens niet alleen in Duitschland — zelfs kunnen fnuiken. Daarnaast benadeelen de zware sociale lasten de bedrijfsresultaten. Voorts heeft iedere onderneming haar aandeel in de ten behoeve der geallieerden gevormde obligatieleening van 5 Milliard, maar gezien het groote belang van vereffening der

¹⁾ Door de Ver. v. d. Effectenhandel, die niet altijd breed in hare opvattingen is, zijn de Deutsche fondsen niet tot de officieele notering toegelaten, en de dagbladen weigeren blijkbaar de koersen zonder vergoeding op te nemen.

internationale schulden zal de jaarlijksche druk van ten hoogste $\frac{2}{3}$ pCt. over het totale „Betriebsvermögen”, dat op 32 Milliard is geschat, niet overmatig¹⁾ worden.

Al die bezwaren zouden bij een bloeiende ontwikkeling van de bedrijven zijn te overwinnen. Maar op enkele uitzonderingen na kan het daartoe niet komen, wanneer aan twee fundamenteele voorwaarden, waarvan de bloei mede afhankelijk is, niet wordt voldaan. De Deutsche industrie lijdt aan gebrek aan bedrijfskapitaal en gebrek aan afzet.

De oorzaken van het gebrek aan bedrijfskapitaal zijn overbekend. De jarenlange blokkade en de krijgstoerusting, de naweeën van het inflatietijdperk hebben het land uitgeput; het binnenlandsche betaalmiddel werd waardeloos en van buitenlandsche betaalmiddelen was men schraal voorzien. Men behoeft trouwens slechts kennis te nemen van de balansen van groote en kleine ondernemingen om te ontwaren dat eigen middelen ontbreken om het bedrijf gaande te houden, grondstoffen te kopen, loonen te betalen en zich andere noodzakelijke hulpmiddelen te verschaffen. De Deutsche banken zijn niet bij machte daaraan op eenigszins voldoende wijze tegemoet te komen, de Rijksbank komt door discontierungen de industrie wel te hulp, maar zij is geen ruggesteun voor een duurzame instandhouding van het bedrijf.

De industrie moet haar toevlucht nemen tot, moet geholpen worden door credietverleening uit den vreemde; kleine bedrijven, die daarvoor niet in de termen vallen, gaan licht te gronde, groote bedrijven houden zich daardoor staande of moeten zich bij onvoldoende hulp noodzakelijk bekrimpen.

Ontegenzeggelijk is reeds in belangrijke mate ingegrepen. Credieten op korten termijn zijn immers zoowel door Amerikaansche als Europeesche bankiers onder behoorlijken waarborg veelvuldig verleend. Dank zij dien steun is voor verschillende takken van bedrijf een gezonde ontwikkeling voorbereid. Maar die korte credieten zijn aan strenge eischen gebonden, en voor de industrie bestaat het allerminst denkbeeldige gevaar, dat zij zullen worden opgezegd, om niet te spreken van de bezwarende voorwaarden — hooge rente en commissies — die aan de credietverleening zijn verbonden. Van overwegend belang is de omzetting van vele korte credieten in credieten op langen termijn, zoodat, evenals vroeger, door obligatieleeningen, de continuïteit van het bedrijf kan worden verzekerd. Het sluiten van leeningen in het binnenland is uitgesloten; aan Deutsche beleggers ontbreken daartoe de middelen. Bankinstellingen mogen de haar toevertrouwde kapitalen slechts bij uitzondering voor langen tijd vastleggen; zij hebben op behoud van haar liquiditeit toe te zien. Bij het emissiebedrijf traden zij slechts op als bemiddelaars tusschen geldvragers en publiek.

Het tweede, zeer ernstige bezwaar voor de industriele ontwikkeling is het gebrek aan afzet. Bij elke crisis een gewoon verschijnsel, dat weder verdwijnt nadat de overspanning geweken is. Maar voor Duitschland, dat niet in normale omstandigheden heeft verkeerd, voor welk land van terugkeer tot een normalen gang van zaken dus geen sprake is, dat economisch moet worden opgebouwd, is de oplossing van het afzetvraagstuk buitengewoon moeilijk.

De verbruikers moeten zich bezuinigen — een bezuiniging waarvan de noodzakelijkheid buiten degenen die er toe gedwongen zijn, nog volstrekt niet algemeen wordt gevoeld — en bezuiniging van consumenten is voor producenten juist niet datgene wat zij kunnen verlangen. Het verbruik wordt ook belemmerd door ondoelmatige organisatie, door het onnoodig tusschen-schuiven en hooge eischen van tusschenpersonen, die door de winsten in het inflatietijdperk verworden zijn. Afgezien daarvan kan toch in een verarmd land de consumptievraag zich slechts zeer geleidelijk uitbreiden.

¹⁾ Intusschen is de last ook over niet industriele bedrijven verdeeld en zou die dit jaar op $3\frac{3}{4}$ ‰ neerkomen.

Ook hier dus moet uit het buitenland de redding komen. Wat Duitschland voor zijn economisch herstel noodig heeft, is verbreding en verdieping van den uitvoer. Voor het land een levensvraag. Tot dusver zijn de uitvoercijfers teleurstellend. Vergelijkt men de statistische gegevens van 1925 met die van b.v. 1908 en 1912, dan staat in R.M. de invoer tot den uitvoer als 10 tot 8 in Jan./Oct. 1908, als 10 tot 8,8 in 1912, maar als 10 tot 6,7 in 1925. En daarbij is in het oog te houden, dat vóór den oorlog Duitschland belangrijke vorderingen op het buitenland had, waardoor het hoogere invoercijfer verklaard kon worden, terwijl thans van betaling in goederen door het buitenland geen sprake is. Vermoedelijk geven de officieele uitvoercijfers echter een te ongunstig beeld; waarschijnlijk zijn sommige gegevens niet volledig vermeld, en het is twijfelachtig, of de leveringen in natura daarin behoorlijk zijn verwerkt.¹⁾

De meerdere invoer is een gevolg van dringende behoefte aan grondstoffen, levensmiddelen en aanvulling van uitgeputte voorraden. Men heeft zich in sommige kringen verbaasd, dat Duitschland hier tot hoge prijzen optrad als koper van groenten, vruchten en andere bodemproducten en daaruit de gevolgtrekking willen maken, dat het land niet zoo verarmd kon zijn. Maar de hoeveelheden waren voor een groot, rijk betrekkelijk gering, en naar het vermogen van enkele welvarenden mag de koopkracht van een volk in zijn geheel niet worden afgemeten.

Wat Duitschland invoert moet het in goederen betalen, evenals het door de levering van goederen aan zijne uit den oorlog voortvloeiende verplichtingen aan de geallieerden heeft te voldoen. Andere betaalmiddelen zijn niet beschikbaar; voor een uitgifte van een deel der 11 Milliard spoorwegobligatiën aan buitenlandsche beurzen is de tijd nog niet gekomen.

De exportnijverheid staat dus voor een zware taak; daarop is trouwens bij de besprekingen vóór en na de Dawesregeling van bevoegde zijde zeer sterk de nadruk gelegd, al was het hooge belang van het vraagstuk niet tot de economisch minder ontwikkelde politici doorgedrongen.

Nu wordt de uitvoer niet zoozeer geschaad door gebrek aan bedrijfskapitaal dan wel en zeer voornamelijk door de belemmeringen in het internationale verkeer. Aanvankelijk waren de vroegere vijanden van Deutsche goederen zelfs in het geheel niet gediend, en ook thans nog is de tegenzin zeer merkbaar. Om te kunnen exporteeren moet Duitschland hetzij producten leveren die het buitenland niet van elders kan betrekken, hetzij verkoopen tot prijzen die de mededinging met het buitenland kunnen doorstaan. En hiertegen verzetten zich allicht de vreemde industrieelen die in hun bedrijf getroffen worden. Het oude vraagstuk van protectie of vrijhandel treedt sterker, dan ooit op den voorgrond. In beginsel is men het vrijwel eens met de opvatting dat voor het economisch wereldherstel een vrij verkeer een der hoofdvoorwaarden is, in de praktijk hebben nationale bedrijfspgroepen, die hun persoonlijk belang naar voren brengen, de overhand. Machteloos zal een Volkenbond zich daartegen weren. Zelfs Engeland, dat zooveel jaren als bolwerk van den vrijhandel werd aangezien, zag er niet tegen op een safeguarding act in het leven te roepen, die rechtstreeks gericht was tegen buitenlandsche en vooral Deutsche concurrentie. Duitschland zelf, al moge het in zijn grooten nood een verontschuldiging vinden, heeft met zijn nieuwe tariefwet het oude pad weder betreden en in bescherming heil gezocht. Het tracht nu door het sluiten van handelsverdragen een vastere grondslag te leggen voor zijn handelsverkeer met het buitenland. Maar op die verdragen, al zijn zij van een meestbegunstigingsclausule voorzien, is de stempel van vrijen handel nog niet gedrukt. Oude afzetge-

¹⁾ Volgens de laatste berichten zou in December de uitvoer den invoer hebben overtroffen.

bieden zijn ook voor het land verloren gegaan, en met groote krachtsinspanning zal het moeten trachten die te herwinnen.

* * *

Naast de industrieelen hebben, zooals hierboven reeds opgemerkt, Staten en gemeenten niet verzuimd een beroep op de geldmarkten te doen.

Over het algemeen kan men zeggen dat deze meer zekerheid bieden dan de nijverheid met hare wisselvallige uitkomsten. Staten als Bremen en Beieren, gemeenten als Keulen, Frankfort en vele andere, hebben zoo goed als geen verplichtingen uit hoofde van vroegere leeningen, zij beschikken over een eigen vermogen en de contribuabelen bieden gezamenlijk een genoegzamen waarborg voor renté en aflossing. Voorts kunnen de leeningen door meer zakelijke waarborgen verzekerd worden.

Toch, nog afgezien van de mogelijkheid, dat politieke onrust de financieele krachten van Staten en gemeenten kan aantasten, is groote behoedzaamheid bij het verlenen van credieten noodig. De beschikking over ruime middelen kan tot ongewenschte uitzetting van uitgaven leiden. Wij behoeven niet buiten de grenzen van eigen land te gaan, om die vrees te zien bewaarheid. En Deutsche gemeenten weerstaan niet altijd de verzoeking het voorbeeld van te vrijgevege particulieren te volgen. In het voortreffelijke Rapport van den General Agent wordt er aan herinnerd, dat in 1924 evenals de Staten ook gemeenten door zeer ruime uitkeeringen uit de Rijksbelastingen werden gebaat, ruimer dan de raming en ruimer dan zij hadden mogen verwachten, en die geen rechtstreeksch verband hielden met de werkelijke behoeften van elk afzonderlijk. Er zijn dan ook gemeenten geweest, die zich aan grootsteedsch vertoon door den aanleg van parken, sportterreinen, enz. zijn te buiten gegaan. Daarom is allereerst te letten op de bestemming van de te leenen bedragen. De tot dusver in Nederland gesloten leeningen hebben bijna uitsluitend gediend voor den aanleg van *productieve* werken, waterleiding, gas, electriciteit. En van veel belang is het bestaan van een door de Regeering aangewezen orgaan — een Finanzdeputation — waaraan de beoordeeling van de noodzakelijkheid tot het sluiten van een leening is opgedragen, en die dan ook herhaaldelijk aanvragen heeft afgewezen of beperkt.

De beleggers en ook de banken die hare bemiddeling verlenen, zullen bij een leeningsvoorstel hoofdzakelijk, zoo niet enkel letten op de ge goedheid van den aanvrager en de zekerheid, die zij voor de richtige nakoming der verbintenis kunnen erlangen. Maar uit het oog mag niet worden verloren, dat het belang van den belegger niet altijd samenvalt met het openbaar belang. Het is zeer goed mogelijk dat bij voldoende zekerheid het gemeentebelang met de verstreking van gelden niet is gediend, en juist daarom is een toezicht als van Rijkswege ingesteld in hooge mate bevorderlijk aan een doeltreffend beheer.

* * *

Stelt men de vraag of Staten en Gemeenten den voorrang behooren te hebben boven de industrie, of de industrie boven de openbare lichamen, dan moet het antwoord beslist ten gunste der nijverheid luiden. Rijk en gemeenten hebben voor eigen huishouding te zorgen, de ingezetenen hebben de lasten te dragen. Na de krachtige medewerking van deskundigen om de Deutsche gemeenschap een hechte basis te geven voor hare verdere ontwikkeling, moet op dat gebied het streven niet naar steun van buiten uitgaan, al moge in sommige gevallen voor productieve werken een leening geoorloofd zijn. Bezuiniging, ook tot beperking van den invoer, moet het wachtwoord wezen en voorshands nog blijven. De openbare lichamen zijn voor hun bestaan niet afhankelijk van een bedrijfskapitaal als aan de industrieele onderneming ontbreekt. Dezen behoort dan ook in de allereerste plaats buitenlandsche steun ten goede te komen.

De belegger zou vermoedelijk aan een andere uitspraak de voorkeur geven. Want de keuze bij de beoordeeling van het object, waaraan hij zijn vertrouwen zelf zal schenken, is niet gemakkelijk, dit is trouwens bij elke belegging die een industrieel karakter draagt min of meer het geval. Hij zal zich voornamelijk moeten laten leiden door het inzicht, betrouwbaarheid, ervaring, feitenkennis, van den bemiddelaar, den bankier, en door de uitgebreide gegevens, die dezen ten dienste staan. Al is dit vertrouwen in de laatste jaren soms ernstig geschokt, de bankinstellingen zijn ten slotte toch de organen, die den toestand moeten overzien en die dubbele waakzaamheid aan den dag zullen leggen, waar het Duitschland in zijne zoo moeilijke omstandigheden betreft. De crisis, die het land teistert, waarvan aard en intensiteit zich nog niet duidelijk genoeg afteekenen, moet van zelf reeds tot aarzeling aansporen. De duur van een crisis is niet te voorspellen. Het tegenwoordige geslacht zal zich nauwelijks vroegere perioden van malaise herinneren, die eerst na vele jaren overwonnen werd, en men moet in de geschiedenis ver teruggaan om een tijdperk te ontmoeten dat een vergelijking met het huidige veroorlooft. Aan den anderen kant kan, dank zij de technisch zoozeer versterkte structuur der maatschappij, de voortvarendheid en de werkkraft van den Oostelijken nabuur, de genezing sneller komen dan vroeger het geval was. En Duitschland is bij alle crisisverschijnselen ook thans nog geenszins ontbloot van vele levenskrachtige ondernemingen, waarmede zonder gevaar voor teleurstelling de band nauwer kan worden toegehaald.

* * *

De vraag in hoeverre Nederland geroepen moet of mag zijn, zijn aandeel in het economisch herstel van het land te dragen, is een vraag van beginsel en van opportuniteit. Nooit zal het zijn nationale bedrijfsleven mogen achterstellen bij het vreemde en evenmin zal het ontijdig en onvoorzichtig de rol van heilmeester op zich mogen nemen. Maar het heeft een zoo overwegend belang bij zijn achterland, dat het niet minder dan de Vereenigde Staten geroepen kan zijn als geldgever op te treden, al zal de steun zich binnen veel engere grenzen moeten beperken.

Dat het belegend publiek in 1925 voor meer dan f 60 Millioen daarbij is betrokken, behoeft wat het cijfer betreft, niet tot bedenkingen aanleiding te geven. Mogelijk dat de daarop geoeffende kritiek voornamelijk haar oorsprong had in de toevallige omstandigheid dat de geldmarkt eenigszins vermoeid werd door de snelle opvolging van leeningen.

Het beleggingsvermogen van Nederland veroorlooft deelneming voor nog aanzienlijke bedragen, mits de volstrekt noodige voorzichtigheid onder veilige waarborgen worde in acht genomen. Nederland is steeds een groote geldgever geweest buiten zijn eigen terrein. Het is moeilijk een parallel te trekken tusschen hetgeen was en hetgeen is, tusschen het financieele vermogen vóór den oorlog en dat van heden. Met cijfers is het verschil slechts onvoldoende te belichten; grondige studie wordt daarvoor vereischt en hier worde ook maar op enkele factoren, die van invloed zijn, gewezen.

De enorme verliezen in Russische en vele andere buiten- en binnenlandsche fondsen, het belang bij de meer dan verdubbelde staatsschulden komen bij de beoordeeling in aanmerking. Desondanks heeft het den schijn, alsof dit de op vraag aan de beleggingsmarkt niet van duurzaam invloed is geweest. De rentestand is belangrijk gedaald; schielijker dan verwacht, is het tot algemeene en uitgebreide conversies gekomen; de vlottende middelen zijn zeer ruim, een factor, die intusschen niet in rechtstreeksch verband behoeft te staan met de capaciteit voor vaste belegging. Ons bedrijfsleven toont weder neiging tot een beweging in opgaande richting. Zeker is de buitengewone bloei van de Indische cultures — en de

ontwikkeling van Indië is niet van voorbijgaanden aard — met als gevolg de aanzienlijke winsten, die daaruit voor het moederland voortspruiten, van voornamete betekenis voor de geldmarkt. Daarnaast zijn belangrijk de wijzigingen in het beleggingsveld. Rusland is nu uitgeschakeld, en het Rijk in Nederland en Indië behoeft geen beroep meer te doen op de hulpvaardigheid van den belegger; ook voor de gemeenten is te hopen, dat vroeger opgedane onderwinning haar ten goede zal komen. De overzeesche hypotheekbanken hebben het terrein verlaten. De Vereenigde Staten, die vóór den oorlog in Europa vóór handel en industrie steun hebben gezocht, zijn van geldnemers geldgevers geworden, en de hier zoo algemeen gezochte belegging in Amerikaansche waarden is tot betrekkelijk geringe afmetingen teruggebracht. Deze overwegingen mogen toch wel tot de conclusie leiden dat de toestand van onze beleggingsmarkt geen reden behoeft te zijn om aan Duitschland hulp te ontzeggen.

Ten slotte moet bij herhaling en met eenigen nadruk gewezen worden op het niet enkel Nederlandsche belang dat bij het vraagstuk betrokken is. Uiterst langzaam vordert de terugkeer tot onderling vertrouwen en het herstel van de internationale betrekkingen in Europa. Bereikt is althans dat de politieke vijandschap zachter vormen heeft aangenomen, wel te verstaan in de buitenlandsche politiek, want de binnenlandsche partijschappen en sociale tegenstellingen blijven een voortdurende bedreiging van het economisch leven. Duitschland heeft onder die vijandschap, toen toenadering zoo dringend noodig was, wel het meest geleden, en die verzwakking, gevoegd bij eigen financieele en commercieele tekortkomingen, moet geleidelijk worden overwonnen. Het moet in staat worden gesteld, de belangrijke plaats, die het vóór den oorlog in de Europeesche belangengemeenschap innam, te herwinnen en door krachtigen opbouw aan het algemeen herstel bij te dragen. Daartoe moge ook Nederland voor zoover mogelijk zijne medewerking verleen.

G. H. HINTZEN.

DE SUIKERHANDEL IN 1925.

In het afgelopen jaar stond de Suikerhandel in het teken van groote oogsten. Nadat het einde van 1924 een Europeeschen Bietogst gebracht had, die den voorafgaanden met 2.100.000 tons of 40 pCt. overtrof, kwam in de eerste helft van 1925 op Cuba een oogst binnen, die ten slotte de stoutste verwachtingen overschreed en 5.126.000 tons opleverde tegen een vorigen oogst van 4.066.000 tons. Daarop volgde een record Java-oogst van 2.296.000 tons, zijnde circa 15 pCt. meer dan in het voorafgaande jaar.

⁂ Dat onder deze omstandigheden de verschillende suikermarkten zich in dalende richting bewogen met alleen in Maart en Augustus een tijdelijk klein herstel, is begrijpelijk en het mag zelfs verwondering baren, dat de daling zich zoo geleidelijk voltrokken heeft. Einde October — toen prijzen voor disponibile suiker sedert het begin van het jaar in Amerika bijna één dollarcent per lb. en in Engeland circa Sh. 5/- per cwt. teruggelopen waren — werd de val gestuit door het opkomen van eene goede consumptievraag en toen dan ook „outside” speculanten in Amerika zich op groote schaal voor het artikel begonnen te interesseren omdat de prijsbasis van circa 2 d.c. c. & fr. New York als laag beschouwd werd, trad een herstel der markt in. Raffinadeurs, die vooral in Amerika slecht voorzien waren, bleven aan de markt met het gevolg, dat aan het einde van het jaar prijzen weer 0,45 dollarcent, of Sh. 2/- per Cwt., boven het laagste punt in October stonden.

Uit de opgave der zichtbare voorraden door C. Czarnikow blijkt, dat de groote oogsten betrekkelijk goed verwerkt konden worden: (zie volgende kolom)

Een groot kwantum is opgegaan in de onzichtbare voorraden, die overal zeer gereduceerd waren.

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Zichtbare voorraden			
Duitschland 1 Dec.	1.051.000	885.000	744.000
Tsjecho-Slowakije 31 Dec.	934.000	769.000	546.000
Frankrijk 1 „	378.000	305.000	208.000
Nederland 1 „	235.000	198.000	124.000
België 1 „	168.000	153.000	123.000
Engeland 31 „	434.000	162.000	164.000
Europa	3.200.000	2.472.000	1.909.000
V.S. Atl. havens 31 Dec.	61.000	16.000	24.000
Cuba alle „ 31 „	132.000	42.000	42.000
Totaal	3.393.000	2.530.000	1.975.000

In *New York*, dat ook in het afgelopen jaar weer, de leiding had bij het bepalen der waarde van Suiker; gaven de noteeringen van Spot Centrifugals het volgende beeld te zien:

	Hoogste noteering.	Laagste noteering.
Januari	4.65	4.52
Februari	4.77	4.50
Maart	4.84	4.59
April	4.59	4.27
Mei	4.46	4.27
Juni	4.46	4.27
Juli	4.30	4.24
Augustus	4.40	4.27
September	4.43	4.02
October	3.96	3.71
November	4.18	3.90
December	4.27	4.02

Op de termijnmarkt toonden de c. & fr. noteeringen ongeveer de pariteit hiervan en zooals reeds hiervoren vermeld, kwamen einde October haussiers in de markt.

De *Cuba*oogst, waarvan de ramingen in het begin van het jaar van 4.300.000 tons tot 4.725.000 tons varieerden, bracht ten slotte 5.126.000 tons op — een nieuw bewijs van de onbetrouwbaarheid der vroege Cubaramingen. De thans binnenkomende *Cuba*oogst wordt door Willett & Gray op 5.150.000 tons, door Himely op 5.293.000 tons en door Guma op 5.343.000 tons getaxeerd.

De Vereenigde Staten, bleven natuurlijk de hoofdafnemers van *Cuba*suiker, maar ook Europa (Engeland, Frankrijk, Holland) kocht geregeld belangrijke partijen voor raffinaderijen.

De consumptie in de *Vereenigde Staten* vertoonde volgens Willett & Gray eene verblijdende toename van 13½ pCt. en bedroeg 5.510.000 tons geraffineerd, gelijk 5.925.000 tons ruwsuiker, tegen resp. 4.854.000 tons en 5.220.000 in 1924. De expansiemogelijkheden van het verbruik in Amerika blijven gunstig.

In *Engeland* publiceerde de Board of Trade de volgende cijfers over het afgelopen jaar vergeleken met het voorafgaande:

	Jan./Dec.	
	1925	1924
Import Ruwsuiker	1.351.369	1.159.486
„ Geraffineerd	769.952	595.254
Totaal	2.121.321	1.754.740
Opbrengst raffinaderij	876.150	868.400
Totaal binnenl. verbruik	1.662.981	1.563.137
Totale export	68.784	89.236
Voorraad 31 December	415.600	155.900

De toename van de consumptie bedroeg dus 100.000 tons, terwijl de voorraad 260.000 tons grooter was dan een jaar geleden.

De voorkeursrechten op Suiker uit de Britsche koloniën werden door de nieuwe conservatieve regering weer tot het oude peil verhoogd. In Ierland daarentegen werden de invoerrechten op alle suiker tot Sh. 9/4 per Cwt. verlaagd, waardoor de koloniale voorkeursrechten kwamen te vervallen.

De voor *Cuba*suiker door Engeland betaalde prijzen bewogen zich tusschen Sh. 15/- en Sh. 9/7½ c.i.f.

Interessant zijn de volgende, door Czarnikow medegedeelde cijfers met betrekking tot de jonge Engelsche Bietsuikerindustrie: De oogst blijft beneden de oorspronkelijke verwachtingen. De fabriek te Ipswich produceerde 3000 tons geraffineerd, die te Kelham 4500 tons, hetgeen te zamen 2000 tons beneden de

raming is: De totale oogst wordt thans getaxeerd op 52.500 tons tegen eene vroegere raming van 60.000 tons.

In *Duitschland* werd de suikerbietaanplant met 4 pCt. uitgebreid en bedroeg de oogst volgens de laatste gegevens 1.630.000 tons tegen 1.575.614 tons in 1924 en 2.639.330 tons in 1914. Daarbij dient in aanmerking genomen te worden, dat rijke bieststroken aan Polen afgestaan werden. Het verbruik nam toe en bedroeg 1.314.769 tons tegen 965.187 tons en 1.107.478 tons in de beide voorgaande jaren.

De import en export van ruwe suiker gedurende de campagne 1924/25 in vergelijking met 1923/24 bedroeg volgens F.O.Licht in metrieke tons:

Import	September/Augustus	
	1924/25	1923/24
Nederland	113	53
N. O.-Indië	32.168	4.086
V. S.	54	156
Tsjecho-Slowakije	3.961	16.908
West-Polen	35.004	—
België	267	—
Danzig	19	—
Frankrijk	58	—
Cuba	18	4.189
andere landen	56.476	4.106
Totaal	128.138	29.498

Export	September/Augustus	
	1924/25	1923/24
Engeland	—	4.769
Nederland	1.362	51.337
Danzig	1.573	2.100
Zwitserland	12.307	15.201
Saargebied	2.361	6.476
andere landen	333.026	185.763
Totaal	350.629	265.646

De totale *Continental* Bietsuiker oogsten hebben volgens F.O.Licht bedragen:

	1925/26	1924/25
	Raming Tons	Productie Tons.
Duitschland	1.630.000	1.575.684
Tsjecho-Slowakije	1.560.000	1.409.703
Oostenrijk	85.000	75.000
Hongarije	180.000	202.354
Frankrijk	750.000	827.472
België	350.000	400.105
Holland	315.000	329.244
Denemarken	175.000	140.000
Zweden	192.000	135.000
Polen	550.000	494.854
Italië	170.000	422.000
Spanje	225.000	260.000
Andere landen	300.000	348.000
Totaal zonder Rusland	6.482.000	6.619.416
Rusland	1.000.000	458.375
Totaal Europa	7.482.000	7.077.791

Het weer was over het algemeen gunstig voor den groei der bieten.

Het met suikerbieten beplante areaal in Europa was in de laatste drie jaren als volgt:

	1925	1924	1923
Duitschland	366.764	351.682	335.642 H.A.
Tsjecho-Slowakije	304.000	302.681	232.438 „
Frankrijk	206.640	214.000	154.906 „
Holland	66.217	73.930	67.497 „
België	72.000	80.591	72.264 „
Zweden	40.312	41.130	42.706 „
Denemarken	38.000	37.400	30.300 „
Polen	176.709	168.167	141.217 „
Hongarije	66.436	74.414	46.037 „
Oostenrijk	20.625	18.610	12.968 „
Roemenië	61.500	53.712	39.100 „
Joego-Slavië	35.000	55.000	28.750 „
Italië	60.000	136.300	93.000 „
Totaal	1.514.203	1.607.617	1.296.825 H.A.
Rusland	440.000	343.182	242.770 „
andere landen	130.000	132.200	97.736 „
Totaal in Europa	2.084.203	2.082.999	1.637.331 H.A.

hetgeen in het laatste jaar voor Europa, met uitzondering van Rusland en „andere landen”, een achteruitgang beteekent van 5,8 pCt., terwijl het totaal

tijdig eene nivelleering van de door elkaar loopende oogsten plaats heeft.

Groote verrassingen ten opzichte van de suiker-oogsten worden voorloopig niet verwacht en de prijzen zullen zich gedurende de eerstvolgende maanden in hoofdzaak richten naar den omvang van het wereldverbruik. Op de tegenwoordige matige prijsbasis mag met eene normale uitbreiding daarvan rekening worden gehouden.

A. V.

**REDE VAN DEN ALGEMEENEN VOORZITTER
VAN HET VERBOND VAN NEDERLANDSCHE
WERKGEVERS, Dr. F. G. WALLER.**

In de op Donderdag 21 Januari l. gehouden eerste vergadering van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers heeft de Algemeene Voorzitter, Dr. F. G. Waller, een rede uitgesproken, welke, naast mededeelingen van organisatorischen aard, zijn meening bevat over enkele der belangrijkste economische en sociale vraagstukken, welke hier te lande tegenwoordig aan de orde zijn.

In de eerste plaats wijde Spr. zijn aandacht aan hen, die meenen, dat men thans, evenals vóór den oorlog het geval scheen te zijn, groote uitgaven voor allerlei doeleinden kan voteeren, zonder zich af te vragen, of voor dezen en genen maatregel op den duur voldoende middelen voorhanden zijn, dan wel of daardoor de kapitaalvorming misschien in gevaar wordt gebracht, of de kans, om op de wereldmarkt mede te dingen, kleiner.

Toentertijd bleek immers telkens mogelijk wat kort te voren nog ongerijmd werd geacht!

Wat was hiervan de oorzaak? Het antwoord van spr. luidt: de geweldige industriele ontwikkeling, met name van West-Europa, in één woord: de steenkool, die thans 250 millioen paardekrachten levert, welke het werk doen van 3750 millioen menschen, d. i. meer dan tweemaal de wereldbevolking.

Deze vermenigvuldiging der menschelijke arbeidskracht, zich openbarende in een industriele ontwikkeling, waarbij West-Europa aanvankelijk de leiding had en die een goedkoop en massaal aanvoer van overzeesche levensmiddelen en grondstoffen mogelijk maakte, heeft, wat Nederland aangaat, een bevolkingstoename van 3.3 millioen in 1860 tot bijna 6.9 millioen in 1920 mogelijk gemaakt, gepaard gaande met een sterke stijging van den levensstandaard, met name ook voor de arbeidende klassen.

„De samenhang dezer feiten”, aldus spr., „is echter niet zoo gemakkelijk te doorgronden, en moeilijk onder nauwkeurige cijfers te brengen, en het is daarom, dat bovengenoemde mentaliteit is ontstaan en velen gemeend hebben, dat de economische wetten, die men in de vorige eeuw had geformuleerd, onjuist waren en dat men, met name ook op sociaal gebied, slechts had te decreeteeren dat deze en gene bepalingen van kracht werden, en dat dan daarmee de zaak afgedaan was”.

Vervolgens stelde Dr. Waller de vraag, of wij in Europa na den oorlog niet op een keerpunt zijn gekomen. De toekomst zal hierop een antwoord moeten geven, doch te wijzen valt op de industriele ontwikkeling van jonge landen gedurende den oorlog, zich o.m. openbarende in een stijgend Japansch en een dalend Nederlandsch aandeel, in den Nederlandsch-Indischen import, de enorme werkloosheid in Engeland en Duitschland en de ontwikkeling der Ver. Staten van debiteur- tot crediteurland.

In verband met dit alles stond Dr. Waller een oogenblik stil bij de kwestie van

Kapitaalvorming en bevolkingstoename in Nederland.

„Van 1889 tot 1920 steeg de bevolking van 4.500.000 tot op 6.900.000, een toename dus van 2.400.000.

Uit de bedrijfstelling van het jaar 1889 blijkt, dat in den landbouw, veeteelt en tuinbouw, in dat jaar werkzaam waren 525.000 personen, en in 1920, 626.000 personen.

Daarentegen steeg het aantal personen dat in de nijverheid

werkzaam was, van 532.000 tot op 1.029.000, en zij, die in de z.g. handelsbedrijven, dat zijn de overgrote meerderheid van den warenhandel en de verkeersbedrijven, werkzaam waren, van 269.000 op 581.000; in andere beroepen was de stijging van 311.000 op 444.000.

Van deze meerdere inwoners sedert 1889 hebben dus slechts 100.000 in landbouw, veeteelt of tuinbouw een werkkring kunnen vinden, hetgeen ook volkomen begrijpelijk is, waar toch het belangrijkste deel van ons land, dat daarvoor geschikt is, reeds in cultuur was gebracht.

In de industrie en in de handelsbedrijven waren daarentegen in 1920 800.000 meer werkzaam, dan in 1889.

Ik kan niet nalaten hier met een enkel woord te wijzen op de enorme maatschappelijke betekenis van de ondernemers, de leiders van industrie en handel. Hoe toch zoude deze nieuwe bevolking emplooi gevonden hebben wanneer niet menschen van bekwaamheid, energie en durf de overtalrijke groote en kleine ondernemingen hadden gegrondvest en uitgebreid? Het is tegenwoordig mode zich minachtend over de op het spekken van den geldbuidel beluste ondernemers uit te laten; maar deze qualificatie is valsch. De ondernemers hebben een taak van het uiterste belang, en bij zeer velen hunner is ook het besef levendig, dat zij voor alles een sociale taak hebben te vervullen, al is het natuurlijk waar, dat er winst en liefst een behoorlijke winst moet gemaakt worden, willen de zaken zich blijven ontwikkelen.

Na deze uitweiding keer ik tot mijn onderwerp terug.

Moest in dit afgelopen tijdperk de aangroeiende bevolking reeds in hoofdzaak een bestaan vinden in industrie en handel, nog veel meer geldt dit voor de thans nog steeds voortgaande bevolkingstoename, en wat zeer belangrijk is, een groot gedeelte dezer personen zullen exportartikelen moeten vervaardigen.

Immers reeds thans zijn wij voor onze voedselvoorziening afhankelijk van het buitenland, en hetzelfde geldt voor tal van andere grondstoffen en producten.

Ter illustratie doe ik enkele grepen:

In het jaar 1925 werd in Nederland voor binnenlandsch gebruik ingevoerd aan tarwe, maïs, rogge, gerst, haver, boekweit en rijst in totaal ruim 2.200.000 ton voor een waarde van 288 millioen guldens. Hiervan werd weder uitgevoerd 140.000 ton voor een waarde van 30 millioen gulden (waaronder gepelde rijst), zoodat het invoer-overschot voor die granen heeft bedragen ruim 2.000.000 ton, vertegenwoordigende een waarde van bijna 260 millioen gulden.

Men zie verder eens rond in een Nederlandsch gezin, onverschillig tot welken kring der samenleving de menschen die daar wonen, behooren. Dan zal men zien hoe weinig daarin uit binnenlandsche grondstoffen is vervaardigd. Hout en ijzer worden bijna geheel uit het buitenland betrokken; hetzelfde kan van kalk en cement worden gezegd, alleen steenen en de pannen zijn in binnenlandsche fabrieken uit binnenlandsche grondstoffen vervaardigd; en wanneer wij dan een blik slaan op den inboedel, dan blijkt ook daar weder, dat alle boven- en onderkleeding, schoeisel, behangselpapier, gordijnen, meubelen, keukengerei en ander huisraad, vervaardigd zijn uit grondstoffen, die, of niet, of in geheel onvoldoende hoeveelheden, in ons land worden gevonden.

Waar het ruilverkeer tusschen de volkeren in werkelijkheid alleen kan plaatshebben door het uitwisselen van goederen en diensten, is het dus duidelijk, dat de bovenbedoelde 100.000 menschen goederen voor export zullen moeten produceeren of in ieder geval aan het buitenland in den vorm van scheepvaart of op andere wijze, diensten zullen moeten bewijzen, om in hun onderhoud te kunnen voorzien en m.a.w. een belangrijk gedeelte van deze menschen dus in exportindustrieën zullen moeten worden te werk gesteld.

In dit verband is het m.i. onbegrijpelijk, dat in een redevoering in de Vereeniging voor de Staathuishoudkunde en de Statistiek, Professor Veraart onlangs den export wenschte te doen verdwijnen om terug te gaan tot den landbouw.

Hoeveel moeten nu de besparingen zijn om, zonder den levensstandaard te verminderen, deze 100.000 menschen aan een bestaan te helpen? ¹⁾ Het is mij heden nog niet gelukt deze vraag te beantwoorden, maar ik heb de hoop misschien later een vrij goede benadering te kunnen geven. Ik ga daarbij uit van de stelling, dat de landbouw slechts weinig menschen meer kan absorbeeren en dat dus deze 100.000 menschen in stedelijke complexen hun plaats zullen moeten vinden. Deze stedelijke complexen zullen daardoor allerlei uitbreiding

¹⁾ [Spr. ziet ook een lichtpunt. Althans aan het slot zijner rede merkt hij op, dat de eenigszins verontrustende bevolkingstoename in een langzamer tempo zal geschieden, al was het alleen omdat aan de voortdurende stijging van een gemiddelde leeftijdsgrans, die bij bevolkingstoename een belangrijke rol speelt, een natuurlijke grens is gesteld. — Red.]

moeten ondergaan in den vorm van woonhuizen, scholen, publieke gebouwen, enz. Op den eersten blik schijnt het niet wel mogelijk het bedrag van deze over het geheele land verspreide uitbreidingen in cijfers te brengen. Ik meen echter, dat een vrij juiste raming zou kunnen worden verkregen, wanneer men van een bepaalde stad een begrooting zou kunnen maken van de stichtingskosten van huizen, gebouwen, enz., inclusief al de inboedels, die voor de bevolking noodig zijn. Ik heb daarvoor gekozen de stad Delft met circa 49.000 inwoners, waarvan ongeveer de helft hun direct bestaan in de daar gevestigde industrieën vinden. Een stad dus, die in hoofdzaak een industriele stad kan genoemd worden.

Die stichtingskosten omvatten natuurlijk den aanleg van straten, riolen pleinen, woonhuizen, openbare gebouwen (de T. H. uitgezonderd) scholen, kerken, station, rangeerterrein, de inboedels van de particulieren en last not least de industriele ondernemingen, die noodig zijn om deze bevolking een levensonderhoud te verschaffen.

Ik meen, dat door een dergelijke begrooting wel een inzicht zou zijn te krijgen over de kosten, die een bevolkingstoename van 100.000 menschen per jaar in Nederland met zich brengt.

Ik herhaal, dat ik nog niet met zekerheid kan zeggen of het mij zal gelukken een dergelijke begrooting met eenigszins betrouwbare cijfers te laten maken, maar vast staat, dat per jaar in ieder geval twee steden als Delft moeten worden gebouwd. Een ieder begrijpt, dat daarmee zeer belangrijke sommen gemoeid zijn. Dergelijke cijfers zouden naar ik meen, kunnen bijdragen tot een juist inzicht van velen, die nu omtrent de noodzakelijkheid van kapitaalvorming geen juist inzicht hebben."

Vervolgens wijdde spr. enkele opmerkingen aan den invloed van de Arbeidswet op de productiekosten

der industrie en de huishoudingen van Staat en Gemeenten.

Ontbreken voor de laatste positieve gegevens, voor de eerste is het nog veel moeilijker juiste gegevens te verkrijgen. Spr. moest zich daarom tot het volgende beperken:

„De oorspronkelijk door velen geuite meening, dat in 8 uren evenveel werk verricht kon worden als in 10 uren, wordt in haar algemeenheid op het oogenblik door niemand meer verdedigd.

Er zijn ongetwijfeld bedrijven die door de toepassing van nieuwe technische verbeteringen door betere organisatie, de kosten der arbeidswet hebben weten te compenseeren, maar daarnaast staat een groote menigte bedrijven waar dit slechts zeer gedeeltelijk of wel volstrekt onmogelijk is geweest.

Om eenig denkbeeld te geven om welke cijfers het hier gaat, veronderstel ik dat de \pm 1.000.000 personen die in de industrie hun werkkring vinden, een gemiddeld jaarloon van f 1300 genieten, totaal dus f 1300.000.000. Indien men een verminderde arbeidsprestatie van 10 % aanneemt dan zouden dus de productiekosten reeds met f 130 miljoen gestegen zijn. Bovendien valt nog een groot aantal van de 500.000 personen die in de statistiek onder warenhandel en verkeerswezen zijn opgegeven onder de bepalingen der arbeidswet of soortgelijke reglementen.

Daarbij komen nog de kosten die een gevolg zijn van den kleineren omzet, waardoor de algemeene kosten zwaarder drukken. Deze factor toch kan ik niet begrooten maar is in veel gevallen zeer belangrijk. Om een enkel voorbeeld te noemen: de Limburgsche mijnen meenen reeds door de overeengekomen arbeidsverlenging van 46 op 48 uur hun productiekosten met een noemenswaard bedrag te kunnen verlagen.

Een feit is, dat er bedrijven zijn geweest, die vroeger hun werklieden bij duizenden telden en na de invoering der Arbeidswet het aantal tot honderden zagen gereduceerd, en dat deze bedrijven wederom zijn gaan opleven toen een langere werktijd werd toegestaan en de Arbeidswet soepeler werd toegepast.

Dit is wel een der sterkste bewijzen tegen het in arbeiderskringen alom verspreide waandenkbeeld, dat een verkorte arbeidsdag per se vermindering van werkloosheid geeft. Dit moge waar zijn bij een plotselinge overgang van het eene regime op het andere, maar op den duur zal de werkloosheid toenemen, indien men de productiekosten zoodanig opvoert, dat wij voor den voor ons bestaan volstrekt noodigen export, geen afzet kunnen vinden.

De vraag of onze productiekosten zoodanig zijn, dat zij voldoende export mogelijk maken, is voor ons land van primordiaal belang, want ik herhaal, wij zijn een exportland geworden en de tegenwoordige bevolking kan zonder uitvoer geen bestaan vinden."

Aan het slot van zijn rede merkte Dr. Waller op, dat ook aan alle middelen, die kunnen bijdragen, tot het scheppen van een

betere verstandhouding tusschen werkgevers en werknemers,

het Verbond zijn volle aandacht zal moeten schenken en zeide:

„Wellicht zullen er onder U zijn, die, gezien de klassenstrijdtheorie, en alles wat daarmee samenhangt, een dergelijk streven hopeloos vinden. Ik kan dezen geestestoestand begrijpen, maar stem er niet mede in, en zie mogelijkheden, waardoor de groepen der werkgevers en arbeiders, die in den grond dezelfde belangen hebben, tot overeenstemming kunnen geraken.

In dit verband is interessant een artikel gepubliceerd in „The Times" over een verhandeling van Colonel Vernon Willey, voorzitter van de Federation of British Industries, in welke verhandeling hij verslag heeft gedaan van hetgeen hij op een reis door de Vereenigde Staten heeft waargenomen. Hij deelt mede dat daar reeds talrijke ondernemingen bestaan, die op de een of andere wijze hun personeel belang hebben gegeven bij het succes der onderneming, hetzij in den vorm van winstdeeling, van copartnership of op andere wijze en hun ook een zeker inzicht geven in de moeilijkheden der problemen die zich voordoen bij de leiding van industrieën.

Het Times-artikel zegt verder: Op het oogenblik is de gehele zaak nog in een beginstadium, maar de vooruitgang reeds thans gemaakt, is voldoende om het der moeite waard te maken de zaak zeer zorgvuldig te bestudeeren in al die landen, waar industriele toestanden van primordiale beteekenis zijn.

Men zal mij tegemoetvoeren, dat met de toestanden in de Vereenigde Staten geen vergelijking mogelijk is, indien men bedenkt, dat daar o.a. één automobiel op elke zes inwoners wordt aangebracht; dat het socialisme daar nog weinig of geen ahang heeft gevonden, en dat daar eene, in vergelijking met Europa zeer geringe bevolkingsdichtheid bestaat, en tevens een buitengewone rijkdom aan alle grondstoffen wordt gevonden.

Dit alles is volkomen juist en bovendien is het mij zeer goed bekend, dat tegen winstdeeling, copartnership en andere vormen van belangengemeenschap, allerlei bedenkingen zijn aan te voeren, al ken ik ook uit persoonlijke ervaring meerdere gevallen, waarin zij met succes worden toegepast. Niet minder moet gerekend worden met de oppositie van hen, die een heilstaat meenen te kunnen vestigen door alle industrieën van Staatswege te financieren en te drijven.

Indien ik niettegenstaande dit alles persoonlijk toch blijf gelooven in een oplossing in de genoemde richting, dan zullen velen Uwer mij misschien voor een idealist houden, die met de werkelijkheid geen rekening houdt. Ik kan U daarop alleen antwoorden, dat ik geloof, dat op den duur de samenhang van het economisch gebeuren meer algemeen goed zal worden, en zoowel tot werkgevers als werknemers het besef zal doordringen, dat krachtige samenwerking van allen, die bij de productie betrokken zijn, volstrekt noodig is om onzen bestaanden levensstandaard te behouden en zoo mogelijk te verhoogen."

ONZE POSTTARIEVEN.

Het vraagstuk van de posttarieven is voor de zөөelste maal *actueel*. De groote invloed, die van deze tarieven op het zakenleven in het algemeen kan uitgaan, doch tevens in niet geringe mate op 's Rijks financiën, maakt de zaak van genoegzaam belang om een wijle stil te staan bij den feitelijken toestand; de volgende regelen zijn bestemd om hiervan een beeld te geven.

Heeft men in den Nederlandschen postdienst in de jaren der groote prijsstijging enerzijds met de tarieven een behoudende politiek gevolgd, anderzijds had ongeveer hetzelfde, doch in niet zoo sterke mate plaats gevonden met den grootsten uitgaafpost: de salarissen van het personeel. Zoo kwam het, dat de grootste stijging in *uitgaven* (die de jaren 1919 en 1920 brachten) eerst in 1920 en 1921 gevolgd werd door een eenigszins overeenkomstige stijging van de *ontvangsten*. Hoewel reeds bij de indiening van het ontwerp-wetswijziging in 1919 (dus al eer er nog sprake was van bezuinigingscommissies, enz.) de stoot was gegeven tot een serie vereenvoudigingen, die in niet onbelangrijke mate er toe bijdroegen om de exploitatiekosten te beperken, vertoonen de cijfers over 1921 voor het eerst een daling van de *uitgaven*; het ten gevolge

van de mindere bedrijvigheid in de zakenwereld algemeen verminderde verkeer liet verschillende personeelsbeperkingen toe, het krachtig ingrijpen in de personeelsbezetting, een aanvang van het veelomvattende reorganisatiewerk, de loonsverlagingen, enz. begonnen zich mede af te teekenen op de einds cijfers der uitgaven. Intusschen bedroegen de nadeelige saldi van den postdienst over de jaren 1917 t/m. 1922 in totaal rond 55 miljoen gulden. In 1923 gaven de Posterijen voor het eerst een voordeelig saldo, nl. ruim 1½ miljoen gulden. Dit saldo steeg tot ruim 5 miljoen gulden voor het dienstjaar 1924.

Onderstaande cijfers teekenen den gang van zaken af:

Jaren	Posterijen		
	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi
			<i>voordeelige</i>
1914 ...	17.715.705,53	16.516.481,94½	1.199.223,58½
1915 ...	19.141.826,61½	18.190.147,81	951.678,80½
1916 ...	20.156.130,33½	19.671.082,39½	485.047,94
			<i>nadeelige</i>
1917 ...	21.053.581,17	21.690.414,98½	636.833,81½
1918 ...	22.382.569,10	32.263.951,35½	9.881.382,25½
1919 ...	28.770.012,34	41.895.144,11½	13.125.131,77½
1920 ...	38.447.939,17	57.948.990,73½	19.501.051,56½
1921 ...	48.577.479,09	56.190.697,18½	7.613.218,09½
1922 ...	49.363.177,92	53.537.637,21½	4.174.459,29½
			<i>voordeelige</i>
1923 ...	49.957.870,45½	48.386.529,30½	1.571.341,15
1924 ...	55.168.072,17½	50.069.629,89½	5.098.442,28

Licht schijnt nu in de duisternis, en uit het feit dat de Nederlandsche delegatie vóór haar vertrek naar het in 1924 te Stockholm bijeengeroepen wereldcongres gemachtigd werd zich uit te spreken voor een redelijke verlaging van de internationale briefposttarieven blijkt reeds, dat zoowel Kortenaerkade, als Binnenhof en Kneuterdijk een open oog hadden voor het groote belang van zoodanigen maatregel.

Zoo waren dan in 1924 vertegenwoordigers van alle postdiensten ter wereld bijeen en al die specialisten van diverse pluimage, onverdachte voorstanders van een goed en goedkoop postverkeer in het welbegrepen belang van alle natiën, van de wereldbeschaving en zooveel meer, waren eenstemmig van meening, dat de vurig gewenschte portverlaging eerst geleidelijk zou kunnen tot stand komen. Als *ideaal* (dit woord werd hierbij uitdrukkelijk gebruikt) meende men te kunnen vaststellen een uniform port van 25 centiemen van den gouden frank als basis, maar aanstonds werden daarbij de hoogere bedragen vastgesteld, die in elk land tot de eerstvolgende herziening (in 1929) kunnen worden gehandhaafd.

Deze *maxima*bedragen zijn voor Nederland, voor

brieven	{	1e gewicht van 20 gram	20 cent
		elk volgend gewicht van 20 gram	12 "
briefkaarten			12 "
gedrukte stukken, akten en monsters van koopwaren (per 50 gram)			4 "

Een afronding van de bedragen naar boven naar de eischen van het muntstelsel ware bovendien geoorloofd.

Als bovengezgd, verplichtten de bepalingen van het nieuwe verdrag feitelijk niet tot verlaging van de briefposttarieven zoals deze hier te lande waren geregeld.

Dat de Regeering niettemin reeds met 1 October jl. overging tot een ernstigen stap in de richting van portverlaging bevestigt de hiervoren reeds besproken inzichten van het Bestuur.

Het geldelijk nadeel, voor het Staatsbedrijf uit de op 1 October jl. ingevoerde tariefsverlagingen te verwachten, wordt over een jaar geraamd op 1½ miljoen gulden.

Het is een publiek geheim, dat bij het Hoofdbestuur der Posterijen en Telegrafie al sedert geruimen tijd verschillende plannen zijn uitgewerkt ook voor verlaging van sommige binnenlandsche porten, maar vóór alles moet een nieuw bedrijfstekort worden ver-

Vergelijkend Overzicht van de internationale tarieven in Nederland in verband met de 1 October 1925 ingevoerde wijzigingen.

Internationaal verkeer	Tarief vóór 1 Maart 1921	Tarief sedert 1 Maart 1921	Tarief sedert 1 October 1925
<i>Brieven t.m. 20 gram.</i>			
a. Algemeen verkeer.	12½ cent	20 cent	15 cent
b. Naar België	10 "	15 "	12½ "
q-b. Voor elk volgend gewicht v. 20 gram.	7½ "	10 "	10 "
Briefkaarten	5 "	12½ "	10 "
Gedrukte stukken per 50 gram	2½ "	5 "	3 "
Akten per 50 gram ..	2½ "	5 "	3 "
	(min. 12½ c.)	(min. 20 c.)	(min. 15 c.)
<i>Monsters per 50 gram</i>			
a. Algemeen verkeer.	2½ cent	5 cent	3 cent
	(min. 5 c.)	(min. 10 c.)	(min. 6 c.)
b. Naar Ned.-Indië, Suriname en Curaçao, p. zeep.	2½ cent	2½ cent	2½ cent
		(min. 7½ c.)	(min. 5 c.)
<i>Bruilwedrukwerken'...</i>	2½ cent	2½ cent	3 cent
	(p. 50 gram)	(p. 500 gr.)	(p. 1000 gr.)

meden en als we terugdenken aan het nadeelige saldo van 55 miljoen ten gevolge van te lage ontvangsten gedurende de jaren, waarin de posterijen voor minder dan kostprijs werkten, dan kunnen we ons ook plaatsen op het standpunt van een schatkistmeester, die in elk geval zou willen vermijden een nieuw gevaar van een noodzakelijk verhalen op den algemeenen belastingbetaler van beneden de zelfkosten aan de gebruikers van de posterijen bewezen diensten.

Het denkbeeld, dat een ruim voordeelig saldo ten bate van de Staatskas gedurende enkele jaren als tegemoetkoming tegenover het vroegere tekort billijk ware, zou zelfs vele voorstanders kunnen vinden. Er bestaat evenwel reden om aan te nemen, dat men zoover niet wenscht te gaan.

Het is wel niet licht te verwachten, dat degenen, die te beslissen hebben, het koele hoofd zullen laten verleiden tot groote sprongen, doch het is ook aan geen twijfel onderhevig, dat in bevoegde kringen de ernstige wil voorzit om geleidelijk weder te komen tot het aloude stuiversport van Rowland Hill. Ware onze stuiwer nog de stuiwer van weleer, de roode standaardpostzegel zou dan ook nu nog 5 cent kunnen kosten. Maar zoolang de kleermaker voor een nieuw pak f.100 en meer vraagt, zoolang de huiseigenaar, de slager, de kruidenier, de drukker, enz., enz., hun prijzen op de tegenwoordige hoogte handhaven, zal het postbedrijf evenmin de kosten van personeel en materieel kunnen voldoen uit ontvangsten volgens een vóórlogschen maatstaf.

Onderstaande cijfers geven een beeld van de binnenlandsche drukwerkertarieven in een aantal landen, na herleiding van de vreemde munten in Nederlandsch geld.

Nederland 2 ct.; Denemarken 6,2 ct.; Duitschland 1,8 ct. (Volldrucksache) 3 ct. (Teildrucksache); Groot-Britannië 2,5 ct.; Noorwegen 5,1 ct.; Zweden 3,3 ct.; Zwitserland 2,4 ct.; V. S. van Amerika 2,5 ct.; Canada 2,4 ct.

Uit deze cijfers blijkt, dat in vergelijking met andere landen ons drukwerkertarief bijzonder laag is. Neemt men nu bovendien in aanmerking hoe ver beneden kostprijs feitelijk de groote massa's gedrukten door 's Rijks dienst worden behandeld, dan moet worden aangenomen, dat van een verlaging van het drukwerkertarief geen sprake kan zijn aler het port der brieven en briefkaarten tot een belangrijk lager peil zal zijn teruggekeerd. Reeds nu wordt de exploitatie van den Nederlandschen dienst ongunstig beïnvloed door het hooge percentage gedrukte stukken en het naar verhouding geringe aantal brieven en briefkaarten. Het percentage gedrukte stukken bedroeg hier te lande in 1910: 55 pCt., in 1924: 60 pCt. van het vervoer.

Het aantal brieven en briefkaarten *per inwoner* bedroeg:

in	1910	1924
Nederland	34	36,5
België	30,4	39,8
Duitschland	60,8	46,8
Engeland	83,5	82,2
Frankrijk	31,2	47,3
Zweden	26,9	38,6

Een gelijktijdige verlaging van het brieftarief tot 7½ cent en van het briefkaartport tot 5 cent zou naar raming voor het eerste jaar een mindere ontvangst beteekenen van ruim 7½ miljoen gulden. Ook met het oog op het noodzakelijk onderling verband tusschen de beide laatstbedoelde tarieven ligt het dus voor de hand, dat de eerstvolgende verlaging ons in de eerste plaats kan teruggeven de stuiversbriefkaart; onder den invloed van de beperking van uitgaven en een te hopen opleving van het handelsverkeer zou de brief van 7½ cent misschien spoedig kunnen volgen. Ofschoon moeilijk is te zeggen of niet eerder dan we nu nog durven verwachten ook ons briefport de herinnering aan den Wereldoorlog zal kunnen afwerpen, wordt bij het maken van vergelijkingen met de vooroorlogsche posttarieven door velen te zéér verzuimd rekening te houden met den factor, welke den kostprijs van den postdienst in hoofdzaak beheerscht: *the cost of living*. (De kosten wegens personeel bedragen circa 75 pCt. van de uitgaven). Degenen, die laatstbedoelden factor in de hand hebben, beslissen tevens over het al dan niet mogelijke van wederinvoering van *het stuiversport*.

v. G.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE HANDELSBETREKKINGEN MET RUSLAND EN HET CREDIETVRAAGSTUK.

De heer J. Novakowsky te Londen schrijft ons:

De mogelijkheden van een méer uitgebreiden handel met de Sovjet-Republiek in 1926 interesseren industrieelen, financiers en alle zakenkringen in West-Europeesche landen. Welke zijn de factoren, die den groei van den buitenlandschen handel der Sovjet-Republiek hebben vertraagd? Gebrek aan vertrouwen in de stabiliteit der Sovjet-Regering en twijfel, of de laatste haar verplichtingen wel zou nakomen. De loop der gebeurtenissen gedurende de laatste paar jaren heeft veel gedaan, om dezen twijfel en vrees te verminderen en thans zien wij een stijgende bereidheid bij buitenlandsche firma's, om crediet-faciliteiten aan de handelsorganisaties van de Sovjet-Republiek te verstrekken.

Om Groot-Brittannië als voorbeeld te nemen: toen de handelsbetrekkingen tusschen dit land en de Unie van Socialistische Sovjet-Republieken nog maar juist waren hervat, toonden Britsche firma's een groote terughoudendheid bij het verstrekken van crediet. De meeste hunner weigerden inderdaad ronduit zulks te doen en stonden op contante betaling en zelfs op vooruitbetaling. Doch langzamerhand, toen de ervaring toonde, dat de Sovjet-Republiek zonder te missen haar verplichtingen nakwam, werden door Britsche firma's en banken credietfaciliteiten aan de handelsorganisaties der Sovjets verleend. Zoo werden van den 1sten October 1924 tot 30 September 1925 door de Sovjets in het Vereenigd Koninkrijk goederen angekocht ter waarde van £ 23.482.000. Van deze som werd 33⅓ pCt. als crediet verstrekt, waarvan 15 pCt. door de banken en door particulieren 18⅓ pCt.

Tal van groote Britsche firma's verstrekken thans crediet voor wisselende perioden. Groote orders voor textielmachines zijn bij Engelsche firma's geplaatst,¹⁾

¹⁾ [Tot de fabrikanten van textielmachines, welke een Russische order op credietbasis accepteerden, behooren ook de bekende John Hetherington & Sons Ltd. Op de jongste jaarvergadering dezer maatschappij bracht de Chairman ook

waarbij het crediet wisselt van vier maanden tot twee en een half jaar. Orders voor textielgoederen en chemicaliën zijn ook op een dergelijke basis geplaatst. Lange credieten worden eveneens verleend door bijna alle leidende Britsche machinefabrikanten. Het Textiel-Syndicaat der Sovjet-Unie plaatste alleen het afgelopen financieele jaar orders tot een bedrag van £ 1.500.000.— in Groot-Brittannië. Van dit bedrag werd 70 pCt. als crediet verleend voor perioden, loopende van vier maanden tot vijf en zeven jaar.

Dezelfde ontwikkeling zette zich door bij de credietverleening in verband met den invoer van Russische artikelen in het Vereenigd Koninkrijk. In evengevoemd jaar bedroeg de import der handelsorganisaties van de Sovjets in Groot-Brittannië f 27.366.000.—. Op deze goederen werd 48 pCt. voorschot verleend; 24 pCt. door de banken en 24 pCt. door particulieren. Deze credietverleening met betrekking tot den import wil zeggen, dat vooruitbetalingen op nog te ontvangen goederen geschieden. Deze vooruitbetalingen vinden plaats, alvorens de goederen uit Rusland worden verscheept, ja, de Sovjet-Regering krijgt gewoonlijk aanzienlijke bedragen in voorschot, zelfs vóór zij de te exporteerden goederen in handen heeft. Niet slechts worden de Russische boter en eieren en andere exportgoederen van geringere waarde gewoonlijk op deze wijze gefinancierd, ook graan en hout, welke van het grootste belang zijn, worden door particulieren en bankiers gefinancierd, *vele maanden*, voordat zij exporteerbaar zijn. Enkele welbekende voorbeelden mogen dit toelichten. In het begin van het voorjaar van 1925 hebben de Sovjets van Lloyds bank samen met „Furness Withy & Co.” voor naar het Vereenigd Koninkrijk te verschepen graan een voorschot van niet minder dan f 500.000.— ontvangen. Dergelijke overeenkomsten werden gesloten tusschen de Sovjets enerzijds, een zeer bekende Fransche graan-firma en een Italiaansch consortium anderzijds. Ook in den houthandel komen dergelijke belangrijke voorschotten voor.

Een dergelijke wijziging met betrekking tot de credietfaciliteiten voor de Sovjet-Unie valt in de Vereenigde Staten waar te nemen. Hoewel de faciliteiten daar meestal den vorm aannemen van voorschot op invoeren, vertoonen de Amerikaansche industrieelen een toenemende bereidheid tot het verlenen van exportcredieten. Eenige der voornaamste machine-fabrikanten leveren groote aantallen tractoren en andere landbouwmachines op crediet.

Het onlangs tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie gesloten handelsverdrag zal welhaast onvermijdelijk een grooten invloed uitoefenen op de concurrentie tusschen de verschillende landen om de Sovjet-markt. Het verdrag verleent Duitschland aanzienlijke voordeelen, door middel waarvan het naar alle waarschijnlijkheid een goede kans maakt, de leiding te nemen bij den invoer in de Sovjet-Unie.

deze transactie met de Sovjets ter sprake en zeide (Times 17 Sept. 1925):

„Wat nu de veelbesproken zaken met Rusland aangaat, hebben wij orders geaccepteerd voor iets minder dan £ 100.000. Waren wij bereid geweest, er méer te nemen, dan zouden wij hen natuurlijk hebben kunnen krijgen, doch wij gevoelden — en naar ik meen zullen de aandeelhouders het met ons eens zijn, dat directie en commissarissen juist handelden — dat wij wel een weinig feitelijke ervaring mochten hebben omtrent de vraag, hoe de zaken zouden loopen, alvorens ons er dieper in te steken.

De heeren, die ons uit Rusland kwamen bezoeken, maakten een zeer goeden indruk op ons. Zij schenen zeer ijverige en bekwame lieden, die precies wisten wat zij wilden, en wij koesteren geenerlei twijfel, dat de contracten, welke wij met hen hebben aangegaan, niet stipt zullen worden uitgevoerd. In hoeverre zij de gebeurtenissen kunnen beheerschen, ik weet het niet, gij weet het niet en zij weten het niet.”

Met belangstelling mag worden uitgezien naar de mededeelingen, die de Directie op de volgende jaarvergadering aan aandeelhouders zal doen. — Red.]

Het door de Deutsche banken aan de Sovjet-Republiek verleende crediet van M. 100.000.000,— is een veelbetekenend feit. Waarom zou Duitsland, met zijn eigen dringende behoefte aan geld, dit groote crediet aan de U. S. S. R. verlenen, tenzij het alle vertrouwen heeft in de solvabiliteit en stabiliteit der Sovjet-Regeering? Duitsland is verziend. Zijn snel toenemende bevolking vraagt een markt voor zijn industriele producten en in de Sovjet-Unie hoopt het zichzelf van een vlak naast de deur liggende markt te verzekeren, welke, om zoo te zeggen, een onbegrensde capaciteit heeft. Dat Duitsland in zijn methoden van handeldrijven een groot aanpassingsvermogen vertoont is welbekend en de Duitse banken zijn meestal volkomen bereid geweest, de Deutsche industrie bij het financieren te helpen. Dit feit was het, dat Duitsland vroeger zulk een geweldigen concurrent op de wereldmarkt maakte. Nederlandsche industrieelen en financiers zouden goed doen in dit opzicht bij hun Deutsche burenen ter school te gaan.

De Zuidelijke Mijn-trust van de Sovjet-Unie onderhandelt met Deutsche firma's over de leverantie van machines voor de zuidelijke mijnen op basis van een lang crediet. Waarschijnlijk zal deze transactie deze maand te Berlijn tot stand komen. Het crediet zal worden gedekt door den export van mangaanerts en de Industriele Bank zal borg zijn.

Uit dit alles blijkt wel, dat het vertrouwen van buitenlandsche industrieelen en financiers in het economisch herstel van de Sovjet-Unie toeneemt. Dat dit herstel snel voortschrijdt is niet langer aan twijfel onderhevig. Het land vormt zelfs langzaam aan wat kapitaal. Dit blijkt uit de credietfaciliteiten binnen de Unie zelf, en uit het feit, dat de Sovjet-Unie in staat is, een binnenlandsche leening van 300.000.000 Roebels in vier gedeelten, elk van 75.000.000 Roebels uit te geven.

De obligatiën hebben een nominale waarde van 10.000 Roebels en worden a pari tegen 10 pCt. rente geëmitteerd. Zij zullen aflosbaar zijn van 1 October 1926 tot 1 April 1930. Het uitgeven van een dergelijke leening zou in de Sovjet-Republiek een jaar of twee geleden vrijwel onmogelijk zijn geweest. Al deze feiten te zamen veroorzaken een herziening en een nadere overweging van de houding, die het buitenlandsche kapitaal ten opzichte van de Sovjet-Unie aanneemt. Het land herstelt zich snel en biedt een uitnemend veld voor belegging van vreemd kapitaal.

HET EERSTE JAAR SCHADEVERGOEDINGSREGIME. III.

Dr. F. H. Repelius te Berlijn schrijft ons:

Ten aanzien van het bedrijfsleven merkt de Generaalagent in zijn jaarverslag op, dat dit zich langzaam begint te herstellen van de inflatie en de daarop gevolgde desorganisatie en dat de hierbij onderzochte moeilijkheden, die in sommige richtingen crisisverschijnselen in het leven riepen, hoe storend ook voor het oogenblik, noodzakelijke begeleidsters zijn van de deflatie en van den terugkeer tot meer stabiele verhoudingen. Hij laat verschillende takken van productie, waarvan gegevens gepubliceerd worden en die voor den toestand van de conjunctuur van groot belang zijn, de revue passeeren. Voor de maandelijksche cijfers van de productie kan verwezen worden naar het verslag; hier moge volstaan worden met de cijfers, die de ontwikkeling in het hersteljaar met die van de overeenkomstige periode van 1913 voor hetzelfde gebied vergelijken.

De productie van steenkolen blijkt slechts 6 pCt. bij die van 1913 achter te blijven. Dit is een gunstig resultaat, wanneer men rekening houdt met de moeilijkheden, waarmede de mijnindustrie overal te kampen heeft, als daar zijn: het meer economisch gebruik, dat men tegenwoordig van de steenkolen maakt en de groote mate, waarin men surrogaten te hulp roept

(waterkracht, olie, bruinkolen). Zes procent van de steenkolenproductie werd als leverantie in natura aan de geallieerden overgedragen.

De cokesproductie was 13 pCt. lager dan in 1913.

Voor ijzer en staal geeft de Generaalagent de, eerst sedert korten tijd weer bekend gemaakte, cijfers van den IJzer- en Staalbond. Gedurende de eerste 8 maanden van 1925 blijkt het maandgemiddelde voor ruw ijzer maar iets bij dat van 1913 achter te zijn gebleven, dat van de staalproductie was zelfs iets hooger (de productie bedroeg respectievelijk 95 en 107 pCt. van die van 1913). Later zijn beide uit vrees voor overproductie verminderd.

Voor de kaliproductie worden de verkoopscijfers van het Kalisyndicaat, die voor 1913 ontbreken, weergegeven en opgemerkt, dat tot en met October 1925 reeds meer was verkocht dan in de volle jaren 1923 en 1924.

Op het gebied van den landbouw wordt geconstateerd, dat de tarwe- en roggeogsten, hoewel nog lager dan de gemiddelde oogsten van vóór den oorlog, belangrijk grooter waren dan in het vorige jaar.

Het goederenvervoer op de spoorwegen bleef in de eerste 6 maanden van 1925 slechts 9,6 pCt. beneden het peil van 1913, ondanks de vermindering van het, een belangrijk aandeel uitmakend, kolentransport. Hoewel in het berichtsjaar tot algemeene vrachtverlaging niet werd overgegaan, steunden de spoorwegen het bedrijfsleven door het op groote schaal toestaan van uitzonderingstarieven.

Deze, op zichzelf niet ongunstige, cijfers geven geen beeld van de moeilijkheden, waarmede men bij de financiering en den afzet der productie te kampen heeft.

De gegevens, welke de Generaalagent omtrent de bedrijvigheid in het zakenleven mededeelt, zijn niet voldoende om den door de productie- en verkeerscijfers gewekten indruk te bevestigen. De clearingcijfers der Rijksbank zijn, zelfs wanneer men het hogere prijsniveau buiten beschouwing laat, ruim 30 pCt. beneden die van 1913; deze vermindering moet echter met voorzichtigheid beoordeeld worden, want de thans zeer ontwikkelde clearingssystemen van posteries en spaarbankorganisaties bevonden zich voor den oorlog eerst in een aanvangsstadium. De overige indices op dit gebied (detailhandel, opbrengst van de omzetbelasting en van de accijnzen) geven slechts vooruitgang ten opzichte van 1924 te zien; ten opzichte van 1913 moet evenwel, voor zoover vergelijking mogelijk is (omzetten der verbruikerscoöperaties), een belangrijken achterstand geconstateerd worden.

		Failles- menten	Werk- loozen	Beursindex	Invoer mill. Mk.	Uitvoer mill. Mk.	Invoer- overschot mill. Mk.
Gem.	1913	815					
Sept.	1924	850	513.500		618	562	56
Oct.	"	752	435.300		847	610	237
Nov.	"	621	436.600		1.034	641	393
Dec.	"	616	535.500		1.214	739	475
Jan.	1925	796	593.000	110,8	1.282	696	586
Febr.	"	723	540.500	102,2	1.072	630	442
Maart	"	776	465.800	97,5	1.037	708	329
April	"	687	319.700	91,2	1.007	670	337
Mei	"	807	233.500	80,5	994	728	266
Juni	"	766	195.100	72,1	1.007	686	321
Juli	"	797	197.200	68,4	1.154	743	411
Aug.	"	751	230.700	63,9	1.179	725	454
Sept.	"	914	266.100	66,2	1.055	777	278
Oct.	"	1.164	363.800	63,8	1.074	845	229
Nov.	"	1.360	669.130	56,1	855	792	63
Dec.	"	1.604	1.486.000	57,5	758	794	-36

Faillissements-, werkeloosheids- en beursstatistieken wijzen duidelijk op crisisverschijnselen in het bedrijfsleven. Na de stabilisatie van de Mark was het aantal faillissementen per maand aanvankelijk lager dan het maandgemiddelde van 1913, wat voor een

gedeelte moet worden toegeschreven aan het feit, dat de, sedert den oorlog in Duitschland mogelijke, surséance van betaling („Geschäftsaufsicht”) een aantal ondernemingen voor faillissement behoeft. Het midden van 1924 vertoont voor het eerst een toeneming, in verband met de credietrestrictie door de Rijksbank; sedert September 1925 is een nieuwe scherpe stijging te constateeren. Twee derde van de in de berichtperiode gefailleerde ondernemingen waren sedert 1919 opgericht, het aantal handelsfirma's overtrof steeds dat der industriele ondernemingen.

De werkloosheidscijfers vertoonen van Januari tot Juli 1925 een constant dalende lijn, daarna neemt het aantal werklozen voortdurend toe wat, behalve door seizoeninvloed, veroorzaakt wordt door stillegging van bedrijven.

De, slechts in een diagram weergegeven, indexcijfers van de beurskoersen doen zien, hoe de toestand van het economische leven nog voortdurend ongunstiger wordt geacht en werpen een duidelijk licht op de geringe rentabiliteit van een groot aantal ondernemingen.

Het zich in de industrie voltrekend reorganisatieproces, ten slotte, is eveneens een crisisverschijnsel. Het vindt toch plaats door den druk van financiële moeilijkheden en door de noodzakelijkheid om productie- en distributiekosten te reduceeren. De Generaalagent onderscheidt twee soorten reorganisatie: de liquidatie van inflatie-concerns, die, doordat zij een groot aantal uiteenlopende bedrijven vereenigden, geheel onoverzichtelijk waren geworden en het eerst van den credietnood te lijden hadden, en de vervanging van verticale door horizontale kartelleering, daar de eerstgenoemde concentratievorm veel minder waarborgen biedt voor de beheersching van het geproduceerde quantum en de verwerkende industrieën bindt aan hun leveranciers, twee omstandigheden, die in een periode, waarin gevaar voor overproductie bestaat, en aankoop op de goedkoopste markt van het grootste belang is, vermeden moeten worden.

Van de meeste moeilijkheden is de oorzaak te zoeken in de inflatie en den daarop gevolgden terugkeer tot een geregeld geldstelsel; hun scherpste uitdrukking vinden zij in het gebrek aan bedrijfskapitaal. De gevaren, verbonden aan de middelen, waarmede men, zoolang geen voldoende nieuw kapitaal gevormd wordt, in dit gebrek tracht te voorzien, verdienen de bijzondere aandacht. Zij bestaan hoofdzakelijk uit het gebruik van korte credieten voor continue behoeften en het opnemen van credieten in het buitenland en worden vooral door den Commissaris bij de Rijksbank onder de oogen gezien ¹⁾.

De Generaalagent wijst in dit verband op de noodzakelijkheid, de aanwezige middelen zoo doelmatig mogelijk te gebruiken en gaat hier uitvoerig in op de ontwikkeling der publiekrechtelijke banken (staatsbanken, waaronder in de eerste plaats de Seehandlung, verder Reichs Kredit Gesellschaft, Verkehrskreditbank, Rentenbank-Kreditanstalt, spaar- en andere gemeentelijke banken), die volgens hem het bankwezen noodeloos gecompliceerd en kostbaar maken en welke ontwikkeling hij ook hierom met zorg gadeslaat, wijl zij rijkelijk voorzien worden met overheidsgelden. De beschouwingen over de vraagstukken, die met deze overheids- en daarmede gelijk te stellen gelden samenhangen, werden reeds in dit tijdschrift behandeld ²⁾.

Gewezen moge in dit verband nog worden op het groote verschil tusschen debet- en creditrente der banken, dat in het algemeen ruim 8 pCt. bedraagt, en waarin voorshands wel geen verandering zal komen.

Ook aan het in de tweede plaats genoemde middel, de opneming van gelden in het buitenland, wijdt de Generaalagent uitvoerige beschouwingen. Na den

invloed der buitenlandsche credieten op het geldwezen te hebben nagegaan, plaatst hij ze in het kader der Duitse handelsbalans. De passiviteit hiervan hangt ten nauwste samen met deze credieten; in dezelfde richting werkt, op kleinere schaal, de terugkeer van gevlucht kapitaal. Anderzijds wordt de export ernstig belemmerd door de huidige handelspolitieke verhoudingen. Is Duitschland ook sedert 10 Januari 1925 vrij in de vaststelling van zijn eigen tarief, en zijn op grond daarvan met een aantal landen meestbegunstigingsverdragen afgesloten, de beschermende rechten en importbelemmeringen van een aantal landen zijn nog van dien aard, dat zij ook voor deze landen zelf wel eens nadeelig zouden kunnen blijken. Voor landen, die, als Duitschland, voor hun export op massaproductie aangewezen zijn, leveren deze tariefmuren groote moeilijkheden op, bovendien zijn als gevolg van den oorlog en van inflatie in andere landen belangrijke afzetgebieden verloren gegaan.

De ontwikkeling der handelsbalans is voor de mogelijkheid van overmaking der schadevergoeding van groot gewicht, deze kan alleen dan ten volle worden doorgevoerd, zoo een exportsurplus aanwezig is. Als voornaamste elementen, die hierop van invloed zijn, noemt hij, naast de toestrooming van buitenlandsche credieten, de algemeene ontwikkeling van den wereldhandel en de politiek van het Transfer Committee. Een beslissende factor acht hij evenwel de binnenlandsche credietpolitiek:

„De algemeene geld- en credietverhoudingen, die hoofdzakelijk afhangen van de credietpolitiek van de Rijksbank en van de politiek van de Duitse autoriteiten ten opzichte van de te hunner beschikking staande publieke gelden, liggen ten grondslag aan de geheele situatie (van in- en uitvoer) en hebben dikwijls een beslissenden invloed op de richting van den handel en op de prijsbewegingen”.

* * *

Ter completeering van de beschrijving van de ontwikkeling van Duitschland gedurende het eerste hersteljaar moge nog het volgende overzicht van de Staatshuishouding worden gegeven, dat, aan de hand van gegevens uit het verslag van den Generaalagent, met behulp van eenig later bekend geworden materiaal is samengesteld.

Staatshuishouding (in millioenen R.M.)

Inkomsten.	Uitkomsten	Begrooting
	1924/1925	1925/1926
Belastingen.....	5.764,6	4.911,0
Invoerrecht en accijnzen....	1.550,3	1.859,5
Andere gewone inkomsten....	244,8	174,0
Muntwinst.....	341,9	233,5
Saldo uit vorige jaren.....	334,3	216,4
Verkoop pref. spoorweg aand.	—	291,7
	8.236,0	7.686,0
* Uitgaven.		
Overdracht aan Staten en gemeenten.....	2.767,2	2.496,2
„Innere Kriegslasten”.....	—	427,2
Uitvoering vredesverdrag....	1.365,8	291,7
Onkosten muntwezen.....	—	8,5
Andere uitgaven Rijk.....	2.821,5	4.571,8
	7.739,6	7.795,4
surplus	496,4	deficit 110,0

De meeste posten spreken voor zichzelf. De post „Overdracht aan Staten en gemeenten” omvat de door het Rijk voor deze lichamen geïnde belastingen; de Staten ontvangen bovendien nog verschillende subsidies van het Rijk tot een totaal bedrag van 306,2 millioen R.M. De post „Uitvoering van het Vredesverdrag” bevat in 1924/25 herstelbetalingen aan de Geallieerden onder de vóór 1 September 1924 heerschede regelingen en in de tweede plaats schadeloosstellingen, door het Rijk aan zijn onderdanen uitgekeerd. De laatstgenoemde betalingen, waarvan de schadevergoeding aan de Roerindustrie ten bedrage van ruim 620 millioen R.M. de voornaamste was, wordt in 1924/25 afzonderlijk, als

¹⁾ De betreffende passages uit zijn rapport vindt men aangehaald op p. 1126 van den vorigen jaargang.

²⁾ Zie pag. 1145 van den vorigen jaargang.

„Innere Kriegslasten” opgevoerd. De 291,7 miljoen R.M., die in dit laatste jaar voor de uitvoering van het Vredesverdrag zijn uitgetrokken, vertegenwoordigen het aandeel van de in het tweede hersteljaar te verrichten betalingen, dat ten laste komt van dit fiscale jaar; hiertegenover is onder de inkomsten de geschatte opbrengst van de aan het Rijk behorende preferente aandelen der spoorwegmaatschappij opgevoerd.

De verwachting der Experts werden, zooals uit de cijfers blijkt, overtroffen: niet slechts slaagde men erin het budget sluitend te maken, doch een aanzienlijk overschot bleek aan het eind van 1924/25 aanwezig. Voor het jaar 1925/26 mag, niettegenstaande het begrootingsdeficit, hetzelfde worden verwacht op grond van de belastingopbrengsten, die de ramingen verre overtreffen.

AANTEKENINGEN.

Binnenlandsche credietvraag en kapitaalexport. Actieve beleggingspolitiek? — In zijn rede voor het Verbond van Werkgevers, waarvan elders in dit nummer een deel wordt weergegeven, vestigde Dr. F. G. Waller de aandacht op het feit, dat, afgaande op de publieke emissies, ondanks eenige verbetering in 1925, gedurende de laatste vijf jaren maar een buitengewoon klein bedrag in de binnenlandsche industrie is belegd. Een belangrijk deel van het emissieprovenu diende daarbij nog tot aflossing van bestaande schulden, zoodat van nieuw geld voor uitbreiding van zaken geen sprake was, terwijl bovendien een deel der opgenomen gelden niet in het binnenland werd belegd, maar gedeeltelijk ook voor de financiering van buitenlandsche ondernemingen werd aangewend. Slechts uitbreidingen als in Twente, die uit eigen middelen worden gefinancierd, bieden eenig tegenwicht.

De vraag onbesproken latende, waaraan de geringe industriele kapitaalvraag wel is toe te schrijven, kan in ieder geval worden gezegd, dat zij, althans in den laatsten tijd, niet het gevolg is van onvoldoende kapitaal aanbod. Beschikbare middelen zijn er genoeg, waarvan het buitenland profiteert.

Hetzelfde beeld vertoont, naar in het jongste nummer van the *Swedish Economic Review*, (samengesteld door het Ministerie van Handel) wordt uiteengezet, de toestand in Zweden.

De positie der banken, zooals die blijkt uit de maandbalansen, welke daar te lande worden gepubliceerd, blijkt den laatsten tijd een inkrimping der uitzettingen te vertoonen, welke in niet geringe mate het gevolg is van ontdooiing van tot dusverre „bevroren” credieten. Tegenover deze aflossingen staan echter geen nieuwe credieten, hetgeen het gevolg is van een aanhoudend en betreurenswaardig tragen gang van het bedrijfsleven. Als vrijwel zeker schijnt, aldus de *Review*, te mogen worden aangenomen, dat de kapitaalvorming in Zweden thans de beleggingsmogelijkheden, die de binnenlandsche industrie biedt, overtreft. Dit feit blijkt ook hieruit, dat in den laatsten tijd een aanzienlijke hoeveelheid Zweedsch kapitaal buitenslands is belegd. Meer en meer worden buitenlandsche obligatiën op de Zweedsche markt geëmitteerd.

Er zijn dus in Nederland en Zweden meer middelen beschikbaar, dan in die landen emplooi kunnen vinden. Niet, dat de industrie wel kapitaal vraagt, doch het niet kan krijgen, omdat het buitenland voordeliger voorwaarden biedt, neen, er is practisch „überhaupt” geen industriele kapitaalvraag van eenige beteekenis. En uit de voor Zweden gepubliceerde cijfers blijkt, dat ook de vraag naar meer kort crediet ontbreekt. De ontspanning in de positie der banken daar te lande is borg, dat de bankiers, mits de aanvragen daarvoor in aanmerking komen, hen zeker zouden inwilligen. Waren omtrent de

Nederlandsche banken meer gegevens bekend, waarschijnlijk, dat eenzelfde beeld zich zou vertoonen.

Aldus is, wanneer het kapitaal het land uitstroomt, voldaan aan den eisch, door den heer Hintzen op p. 79 in dit no., geformuleerd, dat het binnenland nimmer bij het buitenland mag worden ten achter gesteld.

Zelfs zij, die gaarne de nationale industrie zouden willen ontwikkelen, zoeken onder deze omstandigheden tevergeefs naar emplooi voor hun middelen en het buitenland kan dus met goede kans op succes een beroep op de Nederlandsche kapitaalbezitters doen.

Moeten de banken en bankiers, die tusschen kapitaalvragers en -verstrekkers bemiddelen, nu behalve de gewone prestaties der geldleeners nog andere van hen eischen, nl. directe voordeelen voor het Nederlandsche bedrijfsleven, moeten zij m.a.w. een zg. actieve beleggingspolitiek voeren?

Had, om een recent voorbeeld te noemen, een der voorwaarden voor de emissie van een deel der Kallieening hier te lande niet moeten luiden, dat de voorgenomen uitbreiding van havenemplacementen aan Rotterdam ten goede zou komen? En moet men niet zeer terughoudend zijn, met name in de kapitaalverstreking aan Duitschland, aangezien de industrie van dit land de onze beconcurrereert?

De klachten en vermaningen schijnen op het eerste gezicht wel gegrond. Evenals bij de retorsiekwestie vergeet men echter veelal, dat Nederland slechts een klein land is, welks aandeel in de Duitsche kapitaalvoorziening gering is; al vertegenwoordigen de geleende sommen voor ons land een belangrijk bedrag. Hoe is de geschiedenis van de Kallieening? De onderhandelingen over de plaatsing van \$ 50.000.000 in de V. S. waren reeds ver gevorderd, toen Hoover dreigend zijn hand ophief: „Geen emissies van buitenlandsche monopolies!” Het Kalisyndicaat in zak en asch, daar de grootste geldschieder den buidel sloot? Geenszins. Enkele dagen later werd de emissie van £ 8.000.000 te Londen, Amsterdam, Zürich en in Zweden geannonceerd. Zouden nu de voor Amsterdam gereserveerde £ 1.000.000 niet elders ondergebracht zijn, indien men op den haveneisch had gestaan? De vraag stellen is haar beantwoorden. Syndicaatsprovisie was hier te lande dan niet genoten en de Nederlandsche beleggers hadden tegen extra kosten hun stukken buitenslands kunnen koopen. Of moeten zij hun revenuen (rubberwinsten e.d.) tegen lage rente in Londen en New York a deposito laten staan of hun tegoed, ev. in goudvorm, hierheen trekken en de deposito's onzer banken er mede doen aanzwellen, waarbij zij nog minder rente dan buitenslands kweeken, zulks in plaats van een tegoed rendement door belegging in Duitsche obligatiën te genieten?

Met de klachten over de Duitsche concurrentie, welke door particuliere kapitaalverstreking aan Duitschland verscherpt zou worden, ligt het evenzoo.

Verstrekt men kapitaal, dan krijgt dit loonend emplooi en de revenuen uit het emissiebedrijf worden h.t.l. genoten. Legt men een embargo op de emissies van dergelijke concurrerende ondernemingen (criteria te vinden, welke wel en niet als zoodanig aan te merken zouden zijn, ware zeer moeilijk), dan zullen deze hoogstwaarschijnlijk elders in hun kapitaalbehoefte voorzien, Nederland mist evengoemde voordeelen en de concurrentie blijft wat zij is.

Is het eigenlijk niet zeer opmerkelijk dat, ondanks de ernstige schaarschte aan vlottend kapitaal, welke het Duitsche bedrijfsleven nog steeds drukt, dit land, zooals ook de heer Novakowsky elders in dit no. opmerkt, reeds weder zoo lange afnemerscredieten, vooral aan Rusland, verstrekt? Zouden de Nederlandsche ondernemingen, niet aldus gehandicapt, daartoe eigenlijk niet veel beter in staat moeten zijn? Al schijnt op dit gebied h.t.l. wel iets te worden

gedaan, tot een stelsel als in Duitschland is deze methode hier niet uitgegroeid. Hangt dan, mag ten slotte gevraagd worden, de Deutsche concurrentie wat afnemerscrediet aangaat, wel zoo nauw samen met het Nederlandsche deel in de buitenlandsche kapitaalverstreking, als de klagers willen doen gelooven? Is zij niet een gevolg van verschillende zakenmethoden, vóór den oorlog reeds bestaande, thans terugkeerende, en in den scherpen concurrentiestrijd welke depressietijden kenmerkt, dubbel gevoeld?

W.

Provinciale- en gemeenteleeningen. — In nummer 513 van 28 October 1925 werden enkele cijfers opgenomen, betreffende de in de periode 1 Mei 1924—1 Augustus 1925 gesloten provinciale en gemeenteleeningen. Thans zijn in de Decembaraflevering van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek de cijfers gepubliceerd voor de driemaanden volgende op 1 Augustus 1925, in verband waarmee kan worden nagegaan, welke eischen door provincies en gemeenten aan de kapitaalmarkt zijn gesteld in het afgelopen tijdvak van anderhalf jaar, waarover deze gegevens werden verzameld. In totaal blijken de provincies sinds 1 Mei 1924 meer dan 50 millioen en de gemeenten bijna 300 millioen gulden te hebben opgenomen, welke bedragen hieronder over de zes kwartalen gesplitst worden opgegeven.

Periodes	Aantal provinciën, die gelden hebben opgenomen	Opgenomen bedrag	Aantal gemeenten, die gelden hebben opgenomen	Opgenomen bedrag
1 Mei '24—1 Aug. '24	—	× f 1000	153	× f 1000
1 Aug. '24—1 Nov. '24	1	4.000	124	19.254
1 Nov. '24—1 Febr. '25	1	1.002	226	39.609
1 Febr. '25—1 Mei '25	1	1.198	165	81.763
1 Mei '24—1 Mei '25	2	6.200	474	160.469
1 Mei '25—1 Aug. '25	6	20.172	215	81.769
1 Aug. '25—1 Nov. '25	5	25.697	193	53.232
1 Mei '25—1 Nov. '25	8	45.869	349	135.001
1 Mei '24—1 Nov. '25	9	52.069	623	295.470

Het aantal provinciën, resp. gemeenten, dat deze bedragen heeft opgenomen is hierbij opgenomen, waaruit blijkt dat in het geheele tijdvak slechts 2 provincies (Zeeland en Limburg) geen leeningen hebben aangegaan, terwijl van de 1082 gemeenten dit het geval was met 459 gemeenten.

Voor de provinciën is het hoogste bedrag opgenomen in het laatste kwartaal, nl. f 25,6 millioen, terwijl voor de gemeenten het in dit kwartaal opgenomen bedrag belangrijk lager is dan in de voorgaande twee kwartalen, waarin vrijwel een gelijk bedrag werd opgenomen.

De in de periodes 1 Mei '24—1 Mei '25 en 1 Mei '25—1 November '25 gesloten leeningen zijn in de beide volgende staatjes gesplitst naar de doeleinden, waarvoor geleend werd (waarbij de onderscheiding gevolgd is sinds 1924 geldende voor de gemeentebevoegingen en -rekeningen) en naar den koers en het rentepercentage. De totaalcijfers van beide staatjes zijn niet aan elkaar gelijk, omdat in de gevallen, waarbij een leening in verschillende gedeelten wordt opgenomen, in den verdeelingsstaat naar de doeleinden reeds dadelijk het *totaalbedrag* der leening wordt verantwoord in de periode, waarin voor het eerst gelden worden opgenomen, terwijl in den verdeelingsstaat naar den koers en het rentepercentage een dergelijke leening meermalen voorkomt, doch telkens slechts voor het gedeelte, dat in een bepaalde periode wordt opgenomen.

Zowel voor de provinciale als voor de gemeenteleeningen blijken de grootste bedragen voor conversie-doeleinden te zijn besteed. Voor elk der kwartalen

zijn hieronder deze bedragen gesteld naast het totaal van alle leeningen en de voor andere doeleinden bestemde bedragen.

Nominaal bedrag der geconsolideerde leeningen, verdeeld naar de doeleinden.

Doeleinden ¹⁾	Periodes	
	1 Mei 1924—1 Mei 1925	1 Mei—1 Nov. 1925
	× f 1000	× f 1000
Provinciale leeningen		
Openbare werken	—	141
Handel en nijverheid	—	110
Electriciteitsbedrijven	4.000	2.000
Conversie	2.200	43.418
Onbekend	—	200
Totaal der provinciale leeningen.	6.200	45.869
Gemeenteleeningen		
Vroegere diensten	206	44
Algemeen beheer	788	298
Openbare veiligheid	719	174
Volksgezondheid	2.536	1.291
Volkshuisvesting	15.522	6.111
Openbare werken	15.860	3.392
Eigendommen niet voor den publieken dienst bestemd	10.055	614
Onderwijs, kunsten en wetenschappen	15.017	7.176
Ondersteuning aan behoefte en werkl.	1.329	95
Landbouw	75	3
Handel en nijverheid	985	63
Belastingen	15	—
Bedrijven	32.659	7.154
Kasgeldvoorzieningen	367	—
Geldleeningen	82	95
Conversie	50.318	101.682
Overige doeleinden	18.265 ²⁾	10.215 ³⁾
Totaal der gemeenteleeningen ..	164.802	138.406

¹⁾ Voor een nadere omschrijving van de uitgaven ressorterende onder de verschillende rubrieken zij verwezen naar het begrotingsmodel A der gemeenten, opgenomen in het Provinciaal Blad over 1923 van elk der provinciën. Tot de rubriek „Vroegere diensten” behooren de achterstallige uitgaven van vorige dienstjaren.

²⁾ Hieronder een bedrag van f 17.525.000 voor nog onbekende doeleinden geleend.

³⁾ Als voren f 10.000.000.

Periodes	Totaal der leeningen	Waarvan bestemd voor	
		Conversie doeleinden	Andere doeleinden
	× f 1000	× f 1000	× f 1000
Provinciale leeningen			
1 Mei '24—1 Aug. '24	—	—	—
1 Aug. '24—1 Nov. '24	4.000	—	4.000
1 Nov. '24—1 Febr. '25	2.200	2.200	—
1 Febr. '25—1 Mei '25	—	—	—
1 Mei '25—1 Aug. '25	20.172	20.172	—
1 Aug. '25—1 Nov. '25	25.697	23.246	2.451
Gemeenten leeningen			
1 Mei '24—1 Aug. '24	26.365	101	26.264
1 Aug. '24—1 Nov. '24	18.210	167	18.043
1 Nov. '24—1 Febr. '25	38.004	3.711	34.293
1 Febr. '25—1 Mei '25	82.223	46.339	35.884
1 Mei '25—1 Aug. '25	82.687	60.792	21.895
1 Aug. '25—1 Nov. '25	55.719	40.890	14.829

Van de ten behoeve der gemeentelijke bedrijven geleende bedragen kwamen ten laste van:

	1 Mei '24—1 Mei '25	1 Mei—1 Nov. '25
	× f 1000	× f 1000
Electriciteitsbedrijven ..	13.835	1.094
Gasbedrijven	5.870	724
Grondbedrijven	4.160	362
Woningbedrijven	2.476	4.221
Waterleidingbedrijven ..	2.193	722
Overige bedrijven	4.126	31

De verdeling naar koers en rentepercentages volgt hieronder:

Nominaal bedrag der geconsolideerde leeningen, verdeeld naar den koers en het rentepercentage.

Koers	Rente-percentage	Periodes	
		1 Mei 1924— 1 Mei 1925	1 Mei— 1 Nov. 1925
100	4.5-5	× f 1000 —	× f 1000 1.500
	5	—	3.300
	5.5	2.200	—
99-100	4-4.5	—	6.500
	5	—	8.876
	5.5	2.200	—
98-99	4.5	—	17.327
	5	—	1.096
	5.5	4.000	—
96-97	4.5	—	7.270
	Totaal der provinciale leeningen.	6.200	45.869
boven 100	5	—	20
	5.5	10	34
	6	49	6
	6.5	12	—
100	renteloos	23	0.4
	2.5	—	10
	3	38	71
	3.5	141	—
	4-4.5	119	14
	4.5-5	407	290
	5-5.5	4.621	16.456
	5.5-6	7.606	9.128
99-100	6-6.5	9.229	105
	6.5	3.754	76
	4.5	—	20
	5-5.5	26	23.247
98-99	5.5-6	6.444	1.966
	6-6.5	5.628	200
	6.5	370	—
	5	15.450	29.230
97-98	5.5-6	15.521	500
	6	26.094	100
	6.5	38	—
	4.5	—	23.505
96-97	5-5.5	761	21.089
	5.5	24.060	28
	6	13.205	24
	6.5	96	—
95-96	4.5	—	8.78
	5	21.700	2.300
	5.5	125	—
94-95	6	2.790	—
	5	1.716	705
92	6	40	—
	5.5	—	—
90	5	50	—
	5.5	73	—
90	5.5	12	—
	5.5-6	254	—
Totaal gemeenteleeningen ...		160.469	135.001 ¹⁾

¹⁾ In dit cijfer is begrepen de door Amsterdam opgenomen premieleening van f 5.000.000,— rentende 3 pCt., die in verband met haar bijzonder karakter in de tabel evenwel buiten rekening is gelaten.

Dat de gemeenten in het algemeen in de laatste kwartalen op gunstiger voorwaarden gelden konden opnemen dan in de vorige periodes is uit de cijfers duidelijk merkbaar. Nog duidelijker blijkt dit als wordt nagegaan, hoe hoog voor de niet tegen den parikoers gesloten leeningen de rentevoet geweest zou zijn, indien ook deze leeningen tegen parikoers waren uitgegeven.

In onderstaand staatje is een samenvatting opgenomen van alle (voor zoover noodig tot den parikoers herleide) gemeenteleeningen, waarbij tevens de verhoudingscijfers zijn vermeld ten aanzien van het totaalbedrag in elk kwartaal opgenomen.

Voor elk kwartaal zijn de hoogste bedragen vet gedrukt.

Rente-percentage	Periodes					
	1 Mei— 1 Aug. '24	1 Aug.— 1 Nov. '24	1 Aug. '24— 1 Febr. '25	1 Febr.— 1 Mei '25	1 Mei— 1 Aug. '25	1 Aug.— 1 Nov. '25
Absolute bedragen in duizendtallen guldens						
Renteloos	—	12	11	—	0.4	—
Ben. 4 %	153	—	26	—	81	—
4-4,5 "	33	—	75	11	8	6
4,5-5 "	198	68	86	55	142	24.571
5-5,5 "	457	337	2.946	40.595	66.302	26.758
5,5-6 "	792	527	15.502	37.072	9.801	1.827
6-6,5 "	16.948	16.496	19.916	3.895	395	33
6,5-7 "	1.263	1.813	1.407	136	40	36
Totaal ..	19.843	19.254	39.609	81.763	81.769 ²⁾	53.232
In % van het totaal						
Renteloos	—	0,06	0,03	—	0,00	—
Ben. 4 %	0,77	—	0,07	—	0,10	—
4-4,5 "	0,16	—	0,19	0,01	0,01	0,01
4,5-5 "	1,00	0,35	0,21	0,07	0,17	46,16
5-5,5 "	2,30	1,75	7,44	49,65	81,09	50,27
5,5-6 "	3,99	2,74	39,14	45,34	11,99	3,43
6-6,5 "	85,41	85,68	50,28	4,76	0,48	0,06
6,5-7 "	6,37	9,42	2,64	0,17	0,05	0,07
Totaal ..	100,—	100,—	100,—	100,—	100,— ²⁾	100,—

¹⁾ In dit cijfer is begrepen de door Amsterdam opgenomen premieleening van f 5.000.000,— rentende 3 pCt., die in verband met haar bijzonder karakter in de tabel evenwel buiten rekening is gelaten.

²⁾ De som van bovenstaande verhoudingscijfers is kleiner in verband met de in noot 1 genoemde omstandigheid.

De tegen een lageren rentevoet dan 4,5 pCt. opgenomen bedragen zijn betrekkelijk van weinig belang.

Kwamen over de eerste drie kwartalen nog de hoogste percentages voor in de groep van 6—6,5 pCt., in de drie volgende kwartalen is dit het geval voor de groep van 5—5,5 pCt. In het laatste kwartaal is weer duidelijk een verlaging van het rente-percentage merkbaar, waardoor het verhoudingscijfer van de groep van 4,5—5 pCt. nog slechts ongeveer 4 pCt. lager is dan het cijfer der groep van 5—5,5 pCt.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN DECEMBER 1925.

Prov. en Gemeentelijke Leeningen. f 10.882.031,25 zijnde:

Dresden \$ 1.250.000,— 7 % obl. à 94 %.

Frankfurt a/d. Main \$ 750.000,—

7 % obl. à 94 3/8 % ¹⁾.

Kopenhagen f 6.500.000,— 5 % obl.

à 95 %.

Bank- en Credietinstellingen „ 495.000,—

zijnde:

N.V. Amsterdamsche Grondbriefbank

f 500.000,— 5 % obl. à 99 %.

Industriele Ondernemingen „ 26.518.875,—

zijnde:

Coöperatieve Vereeniging Coöperatieve

Beetwortsuikerfabr. „Zee-

land" f 1.100.000,— 5 % obl. à

97 1/2 %.

Duitsch Kalisyndicaat £ 700.000,—

7 % obl. à 95 %.

N.V. Gemeenschappelijk Bezit van

Aandeelen Philips' Gloeilampen-

fabrieken f 1.125.000,— 6 % cum.

pref. wd. aand. à 110 %.

f 2.833.000,— gew. aand. à 150 %.

N.V. Gerofabriek f 500.000,— 7 %

cum. pref. aand. à 100 %.

Gutehoffnungshütte \$ 1.000.000,— 7 %

obl. à 91 1/2 %.

Osram \$ 2.000.000,— 7 % obl. à 93 1/2 %.

¹⁾ Deze leening maakt deel uit van een leening groot \$ 4.000.000,—, waarvan thans zijn uitgegeven \$ 1.200.000,—, zijnde \$ 200.000,— van elk der series, die vervallen op 1 October 1935 tot en met 1 October 1940. Van elk dezer series zijn reeds \$ 75.000,— ondershands geplaatst. Op de resterende \$ 750.000,— is thans de inschrijving opgesteld tegen een koers, die varieert van 95—93 3/4 %. In dit verband hebben wij den gemiddelden emissiekoers als grondslag van onze berekening genomen.

Vereinigde Elektrizitätswerke Westfalen G.m.b.H. \$ 500.000,— 6½% obl. à 87¼%	
Rubber-Maatschappijen	3.315.000,—
zijnde:	
Cultuur Maatschappij „Salatri Plantations” f 825.000,— aand. à 170%	
N.V. Java Rubber Maatschappij f 625.000,— aand. à 180%	
N.V. Lahad Datu Cultuur Maatsch. f 250.000,— aand. à 115%	
N.V. Nederlandsch-Amerikaansche Rubber Plantage Maatschappij f 500.000,— aand. à 100%	
Diversen	2.943.750,—
zijnde:	
N.V. Handel-Maatsch. „Deli Atjeh” f 500.000,— aand. à 120%	
International Power Securities Corporation \$ 1.000.000,— 6½% obl. à 93¼%	
Totaal....	f 44.154.656,25

Juli	73.559.300,—
Augustus ..	31.345.800,—
September..	21.119.475,—
October ..	60.190.252,50
November ..	20.428.500,—
December ..	44.154.656,25
Algemeen Totaal..	f 498.278.173,75

Voorts werd in Dec. de inschrijving opengesteld op de volgende obligatieleeningen:

	Guldens	Rente-voet	Emissie-koers
Collegium Albertinum te Venlo....	475.000	5%	98%
R.K. Kerkbestuur der Parochie O. L. Vrouw Koningin des Vredes Amsterdam (conv.)	700.000	5%	99%
R.K. Kerkbestuur v. d. H. Bartholomeus Poeldijk	125.000	5%	98½%
St. Willibrordus Stichting Schiedam	340.000	5%	99%
Collegium Canisianum te Exaten ..	500.000	5%	98%
E.E. P.P. Jezuiten te München....	700.000	8%	100%
E.E. Zusters Franciscanessen van Nonnenwerth	200.000	8%	100%
E.E. Zusters v. d. H. Vincentius da Paulo	200.000	8%	100%
Vereeniging St. Joseph van R.K. Jongensscholen Alkmaar	200.000	5%	98%
Congregatie der Zusters Franciscanessen van O. L. Vrouw Koningin der Engelen Waldbreitbach	300.000	8%	101%

Totaal der emissies in Januari....	f 18.577.625,—
Februari ..	61.936.125,—
Maart	70.842.730,—
April	9.140.515,—
Mei	37.981.242,50
Juni	49.001.952,50

HANDELSBEWEGING OVER DE MAAND DECEMBER 1925 (Ontleend aan de Statistiek van den In-, Uit- en Doorvoer).

Groepen	Invoer		Uitvoer		Saldo Invoer		Saldo Uitvoer	
	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde
I Levende dieren ..	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden
II Voedingsmiddelen voormenschendier en dranken:								
a) onbewerkte en halfbewerkte..	266.839.821	45.034.777	82.078.849	24.580.995	184.760.972	20.453.782	—	—
b) fabrikaten	98.218.881	14.157.797	121.812.292	39.275.617	—	—	23.593.411	25.117.820
III Onbewerkte en halfbew. stoffen:								
a) v. dierlijke herk.	9.696.642	7.888.862	5.194.601	3.484.514	4.502.041	4.404.348	—	—
b) „ plantaard. „	288.818.558	48.566.156	118.815.430	11.681.453	170.003.128	36.884.703	—	—
c) „ minerale ..	991.742.829	21.295.891	561.944.415	8.346.092	429.798.414	12.949.799	—	—
IV Fabrikaten	356.737.118	67.670.363	161.873.698	25.129.783	194.863.420	16.372.528	—	—
V Gouden en zilveren munt en muntmat.	17.139	23.853.859	710	129.000	16.429	23.724.859	—	—
VI Andere goederen..	2.795.196	458.932	2.854.917	1.489.507	—	—	59.721	1.030.575
Totaal	2.015.926.081	229.287.763	1.056.009.236	141.371.817	959.916.845	87.915.946	—	—
Zonder gouden en zilveren munt en muntmateriaal (groep V) ..	2.015.908.942	205.433.904	1.056.008.526	141.242.817	959.900.416	64.191.087	—	—

1) Hieronder zijn niet begrepen de bunkerkolën voor Ned. schepen. 2) Hieronder is niet begrepen de bunkerolie voor Ned. schepen

OVERZICHT van de waarde van den In- en Uitvoer voor elke maand van het loopende jaar en de drie daaraan voorafgaande jaren, met uitzondering van gouden en zilveren munt en muntmateriaal, in guldens.

Maanden	Invoer				Uitvoer ¹⁾			
	1922	1923	1924	1925	1922	1923	1924	1925
Januari	152.495.668	173.045.849	177.506.065	210.617.177	86.106.447	91.487.819	116.522.007	139.999.961
Februari	152.353.594	162.189.535	185.223.674	196.852.738	84.204.248	94.601.855	125.465.290	136.322.925
Maart	180.328.763	165.440.620	186.545.160	203.753.259	112.879.875	106.977.347	131.908.705	146.276.635
April	167.451.702	169.639.064	189.679.735	193.677.184	92.729.841	97.005.415	136.430.618	144.319.877
Mei	194.080.257	160.129.701	218.738.134	198.057.346	108.423.679	104.128.702	135.517.501	150.490.303
Juni	150.899.735	159.533.444	188.746.940	183.450.721	100.680.880	97.860.255	110.783.833	124.358.145
Juli	163.863.700	157.464.022	198.162.017	223.550.747	104.572.575	95.693.919	134.417.411	161.535.085
Augustus	178.807.927	150.975.066	174.016.738	192.077.289	99.442.892	107.933.082	137.772.584	173.917.221
September	164.616.506	166.474.283	189.646.172	194.509.390	115.612.131	127.720.569	162.791.232	177.746.983
October	186.643.442	192.923.258	218.062.389	254.579.147	112.003.008	125.848.400	173.486.508	163.025.075
November	172.295.111	176.660.045	217.688.984	198.752.351	104.350.396	126.123.548	159.327.318	148.462.307
December	163.762.355	174.750.818	219.516.025	205.433.904	100.225.239	127.839.691	136.235.459	141.242.817
Totaal	2.027.598.760	2.009.225.705	2.363.532.033	2.455.311.253	1.221.231.211	1.303.220.602	1.660.656.466	1.807.697.234

1) In den uitvoer zijn niet begrepen de bunkerkolën en de bunkerolie bestemd voor Nederlandsche schepen.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	(Disc. Wissels. 3½ % 3 Oct. '25)	Zwits. Nat. Bk. 3½ % 22 Oct. '25
	Bel. Binn. Eff. 4 % 3 Oct. '25	N. Bk. v. Denem. 5½ % 7 Sept. '25
	Vrsch. in R.C. 5 % 3 Oct. '25	Zweedsche Rbk 4½ % 8 Oct. '25
Javasche Bank . . .	4½ % 20 Oct. '24	Bank v. Noorw. 6 % 12 Jan. '26
Bank van Engeland 5 %	3 Dec. '25	Bk. v. Tsjecho-slowakije . . . 6½ % 1 Dec. '25
Duitsche Rijksbank 8 %	12 Jan. '26	N. Bk. v. O'rijk. 9 % 3 Sept. '25
Bank v. Frankrijk 6 %	9 Juli '25	N. Bk. v. Hong. 7 % 22 Oct. '25
Belgische Nat. Bnk. 7 %	30 Nov. '25	Bank v. Italië. 7 % 17 Juni '25
Fed. Res. Bank N.Y. 4 %	7 Jan. '25	Bank v. Italië. 7 % 17 Juni '25
Bank van Spanje. . . 5 %	23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5½ %

OPEN MARKT.

	1926				1925	1924	1914
	23 Jan.	18-23 Jan.	11-16 Jan.	4-9 Jan.			
Amsterdam Partic. disc.	2½/8-3/4	2½/8-7/8	2½/8-3/4	3½/16-7/16	2½/4-1/2	4½/8-7/8	3½/8-3/4
Prolong.	2½/4	2½/2-3/4	2½/2-3/4	2½/4-3½/4	2	4-5½/2	2½/4-3/4
Londen Daggeld . . .	3½/2-4	3½/2-4¾/4	3-4¾/4	3½/4-4	2-3½/4	2-3½/4	1½/4-2
Partic. disc.	4½/16-3/4	4¾/4	4¾/4-15/16	4½/16-7/8	3½/16-7/8	3½/16-1/2	2½/4-3/4
Berlijn Daggeld . . .	5½/2-7	5½/2-7	5¾/4-7	6-9	—	—	—
Partic. disc.	—	—	—	—	—	—	—
30-55 d. . .	6½/8	6½/8-3/8	6¾/8	6¾/8-3/4	—	—	—
56-90 d. . .	6½/8	6½/8-3/8	6¾/8	6¾/8-1/2	—	—	2½/8-1/2
Waren-wissel.	7½/2-3/4	7½/2-8	7½/2-8	7½/2-8½/4	—	—	—
New York ¹⁾ Call money	4-1/4	4-3/4	4-3/4	4-5½/4	2½/2-3½/4	4-3/8	1½/4-2½/2
Partic. disc.	3½/8	3½/8	3½/8	3½/8-7/8	3½/8	—	—

1) Call money-koers v. 22 Jan. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijd.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York**)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia ¹⁾)
19 Jan. 1926	2.48 7/8	12.09 7/8	59.25	9.32	11.31	100 3/8
20 " 1926	2.48 3/4	12.09 5/8	59.24	9.31 1/2	11.31	100 1/2
21 " 1926	2.48 3/4	12.09 3/8	59.24	9.30	11.30 1/2	100 1/4
22 " 1926	2.48 7/8	12.10 1/2	59.27	9.32 1/2	11.31 1/2	100 5/8
23 " 1926	—	12.10 1/2	59.27 1/2	9.32	11.32	100 3/8
25 " 1926	2.49 3/10	12.11 1/2	59.32 1/2	9.26	11.32 1/2	100 1/2
Laagste d.w. ¹⁾	2.48 11/16	12.09 1/2	59.21	9.25	11.29	100 1/4
Hoogste d.w. ¹⁾	2.49 3/16	12.11 1/2	59.34	9.38	11.33 1/2	100 7/8
18 Jan. 1926	2.48 3/4	12.09 3/8	59.22	9.40	11.30	100 3/8
11 " 1926	2.48 11/16	12.07 3/8	59.23	9.51	11.29	100 1/2
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10	59.26	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag ¹⁾)	Boekarest ¹⁾)	Milaan **)	Madrid **)
19 Jan. 1926	48.09	35.10	7.36	1.13	10.05	35.22 1/2
20 " 1926	48.06	35.10	7.36	1.12	10.05	35.20
21 " 1926	48.06	35.10	7.37	1.10	10.05	35.20
22 " 1926	48.07 1/2	35.10	7.36	1.09	10.05	35.24
23 " 1926	48.10	35.10	7.36	1.09	—	—
25 " 1926	48.08	35.10	7.37	1.08	10.05 1/2	35.25
Laagste d.w. ¹⁾	48.03	35.—	7.35	1.05	10.03	35.15
Hoogste d.w. ¹⁾	48.12	35.15	7.39	1.20	10.08	35.30
18 Jan. 1926	48.06	35.10	7.37	1.11	10.04 1/2	35.20
11 " 1926	48.06	35.10	7.36	1.13	10.05	35.31 1/2
Muntpariteit	48.—	35.—	50.41	48.—	48.—	48.—

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors ¹⁾)	Buenos-Aires ¹⁾)	Mon-treal ¹⁾)
19 Jan. 1926	66.62 1/2	61.80	50.65	6.27	103 1/8	2.48 3/8
20 " 1926	66.65	61.80	50.65	6.27 1/2	103	2.48 1/2
21 " 1926	66.62 1/2	61.75	50.62 1/2	6.27	103	2.48 1/2
22 " 1926	66.62 1/2	61.72 1/2	50.62 1/2	6.27 1/2	103	2.48 3/8
23 " 1926	66.65	61.75	50.65	6.27	103	2.48 3/8
25 " 1926	66.77 1/2	61.62	50.75	6.27 1/2	103 1/8	2.48 3/8
Laagste d.w. ¹⁾	66.55	61.65	50.50	6.25	102 3/4	2.48 1/8
Hoogste d.w. ¹⁾	66.75	61.95	50.75	6.30	103 3/4	2.48 7/8
18 Jan. 1926	66.60	61.87 1/2	50.65	6.27	103	2.48 3/8
11 " 1926	66.60	61.90	50.70	6.26	103	2.48 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	105	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
19 Jan. 1926	4,86 3/8	3,74	23,80	40,20
20 " 1926	4,86 1/4	3,76	23,80	40,21
21 " 1926	4,86 3/4	3,73	23,80	40,19
22 " 1926	4,86 3/16	3,75	23,80	40,18
23 " 1926	4,86 3/16	3,75	23,80	40,16
25 " 1926	4,86 3/8	3,72	23,80	40,15
18 Jan. 1926	4,86 3/16	3,77	23,80	40,19
Muntpariteit	4,8667	19,30	23,81 1/4	40 3/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings-eenheden	9 Jan. 1926	16 Jan. 1926	18/23 Jan. '26 Laagste/Hoogste	23 Jan. 1926
Alexandrië . . .	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 1/16	97 1/2
Bangkok . . .	Sh. p. tical	1/10 1/8	1/10 3/4	1/10 1/2	1/10 1/2
B. Aires ¹⁾ . . .	d. p. \$	46 3/8	46 19/32	46 7/16	46 3/8
Calcutta . . .	Sh. p. rup.	1/6 3/16	1/6 13/64	1/6 7/32	1/6 7/32
Constantin . . .	Piast. p. £	912 1/2	912 1/2	905	935
Hongkong . . .	Sh. p. \$	2/4 23/32	2/4 13/16	2/4 3/8	2/4 1/4
Kobe	Sh. p. yen	1/9 17/32	1/9 29/32	1/9 57/64	1/10 5/8
Lissabon ¹⁾ . . .	d. per Esc.	233 1/4	233 1/4	2 1/2	2 17/32
Mexico	d. per \$	24 1/2	24 1/2	23 1/2	25 1/2
Montevideo ¹⁾	d. per \$	50 7/8	51	50 1/2	51 1/4
Montreal . . .	\$ per £	4.86 1/8	4.86 3/8	4.86 3/4	4.87 1/8
R.d. Janeiro ¹⁾	d. per Mil.	7 1/2	7 1/16	7 1/32	7 1/2
Shanghai . . .	Sh. p. tael	3/1 1/2	3/0 15/16	3/0 3/32	3/1 1/8
Singapore . . .	id. p. \$	2/4 3/16	2/4 3/16	2/4 3/32	2/4 1/2
Valparaiso ²⁾ .	\$ p. £	39.90 3/4	39.70	39.40	39.50

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg. 3) Noteering van 8 Jan. 4) ld. v. 15 Jan.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS³⁾

Londen ¹⁾ N.York ²⁾		Londen	
18 Jan. 1926 . . .	31 1/16	67 1/2	84/11 1/2
19 " 1926 . . .	31 5/16	67 3/4	84/10 1/2
20 " 1926 . . .	31 1/16	67 3/8	84/10 1/2
21 " 1926 . . .	30 15/16	67	84/10 1/2
22 " 1926 . . .	30 7/8	67 1/8	84/10 1/2
23 " 1926 . . .	30 7/8	67	84/10 1/2
24 Jan. 1925 . . .	32 1/16	68 1/2	86/10
20 Juli 1914 . . .	24 15/16	54 1/8	84/10

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine.

STAND VAN 's RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen	18 Januari 1926	25 Januari 1926
Saldo bij Nederl. Bank . .	f 12.650.695,41	f 26.496.613,74
Saldo b. d. Bank v. Ned. Gemeenten	" 225.570,09	" 813.378,37
Voorschot op ult. Dec. 1925 aan de gemeenten op voor haar door Rijk te heffen gem. ink. bel. en opcenten op Rijksink. bel.	" 57.062.457,86	" 57.062.457,86
Voorsch. aan de koloniën	" 11.840.061,09	" 10.189.205,79
Voorsch. a. h. buitenland	" 215.740.155,11	" 215.670.900,33
Daggeldleeningen tegen onderp. v. Staatssch. brief.	" 7.200.000,—	" 7.200.000,—

Verplichtingen.

Voorsch. door de Ned. Bank Schatkistbilj. in omloop ¹⁾	f 154.376.000,—	f 154.376.000,—
Schatkistprom. in omloop	" 72.230.000,—	" 72.230.000,—
Waarv. direct bij Ned. Bk.	" —	" —
Zilverbons	" 16.356.787,50	" 15.843.797,—
Door den Postch.- en Giro-dienst in 's Rijks Schat-kist gestort	" 47.006.114,60	" 44.245.527,50
Schuld a/d. Bk. v. Ned. Gem.	" —	" —

1) Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

	16 Januari 1926	23 Januari 1926
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-I.	f 196.000,—	f 177.000,—
Ind. Schatk. prom. in oml.	" 12.790.000,—	" 16.600.000,—
Ander Schatkistpapier . .	" 1.750.000,—	" 1.750.000,—
Voorsch. Jav. Bk. aan N.-I.	" 8.400.000,—	" 4.882.000,—
Muntbiljetten in omloop	" 32.905.000,—	" 32.584.000,—
Ten voordeele v. N.-I. ge-boekt beleggingsgelden v. h. N.-I. muntfonds . .	" 5.520.000,—	" 5.520.000,—
Id. v. d. N.-I. Postspaarbnk.	" 845.000,—	" 927.000,—
Totaal	f 62.316.000,—	f 62.440.000,—
Aanwez. in 's Lands kassen	" 40.372.000,—	" —

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 25 Januari 1926.

		Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f	44.267.075,28		
	Bijbnk. „	13.947.756,36		
	Ag.sch. „	28.085.553,67	f	86.300.385,31
Papier o. h. Buitenl. in disconto		—		—
Idem eigen portef. Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	f	248.039.286,—		248.039.286,—
Beleeningen	Hfdbk. f	48.958.282,18		
incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Bijbnk. „	11.525.625,61		
	Ag.sch. „	72.870.536,67	f	133.354.444,46
Op Effecten	f	132.293.189,46		
Op Goederen en Spec.		1.061.255,—		133.354.444,46
Voorschotten a. h. Rijk		—		—
Munt en Muntmateriaal				
Munt, Goud	f	42.206.555,—		
Muntmat., Goud		395.645.944,31	f	437.852.499,31
Munt, Zilver, enz.		25.677.689,82		
Muntmat., Zilver		—		
Effecten				463.530.189,13
Belegging Res.fonds. id. van 1/5 v. h. kapit.	f	6.472.005,79		
		3.990.027,08		10.462.032,87
Gebouwen en Meub. der Bank		—		5.171.000,—
Diverse rekeningen		—		38.445.694,22
	f	985.303.031,99		
		Passiva.		
Kapitaal	f	20.000.000,—		
Reservefonds		6.483.597,96		
Bijzondere reserve		12.000.000,—		
Bankbiljetten in omloop		833.107.520,—		
Bankassignatiën in omloop		686.752,23		
Rek.-Cour. saldo's: Het Rijk	f	29.797.884,18		
Anderen		66.574.487,60		96.372.371,78
Diverse rekeningen		—		16.652.790,02
	f	985.303.031,99		
Beschikbaar metaalsaldo	f	276.929.929,58		
Op de basis van 2/5 metaaldekking		90.896.600,78		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.		1.384.649.645,—		

Voorname posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-tings-perc.
25 Jan. '26	437.852	25.768	833.108	97.059	276.930	50
18 " '26	438.794	25.249	858.812	72.854	277.143	50
11 " '26	439.764	24.710	884.296	49.961	277.054	50
4 " '26	441.504	23.992	912.277	41.332	274.184	49
28 Dec. '25	442.985	23.965	874.832	43.933	282.607	51
21 " '25	447.381	24.534	863.483	58.803	286.869	51
26 Jan. '25	504.543	14.103	892.988	77.096	324.208	53
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenland	Diverse rekeningen
25 Jan. 1926	86.300	—	133.354	248.039	38.446
18 " 1926	89.790	—	129.675	247.782	39.427
11 " 1926	93.777	—	127.173	247.414	39.832
4 " 1926	94.626	—	138.209	246.941	42.172
28 Dec. 1925	75.777	—	127.070	246.875	38.365
21 " 1925	75.924	—	126.279	246.780	38.460
26 Jan. 1925	114.563	—	157.024	124.516	92.060
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voorname posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen
24 Dec. 1925...	1.011	1.615	836	963	469
19 " 1925..	1.012	1.622	769	962	499
12 " 1925..	1.011	1.662	733	960	383
5 " 1925..	1.011	1.753	706	965	314
28 Nov. 1925..	1.023	1.711	748	976	311
27 Dec. 1924..	1.067	1.511	882	1.065	641
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voorname posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
16 Jan. 1926	238.750	—	353.000	49.500	158.250
9 " 1926	237.260	—	356.000	49.500	156.150
2 " 1926	230.750	—	355.000	44.000	150.950
26 Dec. 1925	182.572	41.112	352.774	41.826	145.358
19 " 1925	176.669	40.862	355.688	46.635	137.645
12 " 1925	168.216	41.319	357.934	49.539	128.679
5 " 1925	153.784	41.730	352.539	36.564	118.334
17 Jan. 1925	133.670	51.400	280.922	99.859	109.651
19 Jan. 1924	149.419	62.928	262.298	91.682	142.322
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen	Dek-tings-percentage
16 Jan. 1926	—	114.840	—	—	59
9 " 1926	—	405.500	—	—	59
2 " 1926	—	115.470	—	—	58
26 Dec. 1925	—	15.848	21.207	63.751	57
19 " 1925	—	16.162	22.202	70.158	54
12 " 1925	—	16.008	22.449	80.202	51
5 " 1925	—	15.629	23.595	87.851	50
17 Jan. 1925	—	30.357	16.803	75.630	49
19 Jan. 1924	—	35.621	21.241	78.982	60
25 Juli 1914	—	7.259	6.395	47.934	44

1) Sluitpost activa. 2) Basis 2/5 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voorname posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
20 Jan. 1926	143.712	141.061	287.360	56.250	235.895
13 " 1926	144.252	141.908	289.652	56.250	238.478
6 " 1926	144.673	143.407	293.933	56.250	243.228
30 Dec. 1925	144.556	144.731	296.777	56.250	245.896
23 " 1925	144.622	145.729	301.522	56.250	250.638
16 " 1925	144.802	144.153	295.456	56.250	244.175
21 Jan. 1925	128.572	124.843	283.498	27.000	234.422
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-tings-perc. 1)
20 Jan. '26	45.868	78.366	19.430	109.148	22.401	17 1/10
13 " '26	44.583	80.007	13.804	114.851	22.094	17 1/10
6 " '26	46.363	87.461	12.002	124.829	21.017	15 9/10
30 Dec. '25	64.088	103.281	8.362	160.682	19.576	11 1/2
23 " '25	45.423	79.796	17.652	108.300	18.643	14 3/4
16 " '25	48.368	78.127	10.719	118.295	20.399	15 7/10
21 Jan. '25	49.213	75.280	22.923	107.007	23.478	18
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 3/8

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits. 2) Gouddekking.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voorname posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Butt. gew. voorsch. afd. Staat	Schat-kistbil-jetten 1)	Wissels
21 Jan. '26	5.548	1.864	323	573	34.800	5.225	2.954
14 " '26	5.548	1.864	322	571	34.850	5.223	3.286
7 " '26	5.548	1.864	321	568	35.550	5.221	4.732
31 Dec. '25	5.548	1.864	321	565	35.950	5.213	4.184
24 " '25	5.548	1.864	320	563	34.650	5.209	3.693
22 Jan. '25	5.545	1.864	304	574	21.400	4.891	5.524
23 Juli '14	4.104	—	640	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buitenl.	Uitge-stelde Wissels	Beleeningen	Circulatie	Rek. Courant Particulieren	Staat
21 Jan. '26	15	4	2.535	50.818	3.352	5
14 " '26	16	4	2.528	51.328	3.153	40
7 " '26	13	4	2.493	51.983	3.623	48
31 Dec. '25	10	4	2.518	51.085	3.323	12
24 " '25	10	5	2.539	49.933	3.244	11
22 Jan. '25	19	8	3.012	40.602	1.957	16
23 Juli '14	8	—	769	5.912	943	401

1) In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buitenl. regeeringen.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-bank. circ. tenk. 1)	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Jan. 1926	1.208,4	96,6	368,1	1.536,8	7,9
7 Jan. 1926	1.208,1	96,6	402,7	1.737,7	3,2
31 Dec. 1925	1.208,1	96,6	402,5	1.914,8	10,3
23 „ 1925	1.208,0	96,6	401,8	1.620,4	10,2
15 „ 1925	1.207,7	96,6	394,9	1.565,0	8,9
15 Jan. 1925	791,7	198,7	263,9	1.743,6	17,4
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva	Door Rijksh. geheer-disc.
15 Jan. 1926	232,4	747,1	2.508,0	860,1	533,2	537,2
7 „ 1926	231,9	744,5	2.732,1	873,7	500,9	503,6
31 Dec. 1925	231,1	589,5	2.960,4	697,0	464,0	473,1
23 „ 1925	227,6	660,8	2.623,4	712,5	576,3	601,7
15 „ 1925	226,3	689,8	2.566,3	765,0	549,7	585,3
15 Jan. 1925	119,8	1.774,0	1.646,2	983,7	1.629,8	605,8
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0	—

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 14, 7 Jan., 31, 23, 15 Dec., resp. 306,6; 245,1; 133,0; 217,8; 254,3 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Metaal incl. buit-ten. saldi	Beleenen van tegoed in h. buit.	Beleenen van prom.d. provincien	Binnenlandsche wissels	Beleeningen	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg.-Crt. Particulieren
21 Jan. '26	395	—	480	1.090	755	5.200	7.483	479
14 „ '26	395	—	—	1.110	711	—	7.609	487
7 „ '26	395	85	480	1.140	780	5.200	7.650	383
22 Dec. '25	395	85	480	1.036	798	5.200	7.471	554
17 „ '25	395	85	480	1.041	784	5.200	7.475	531
10 „ '25	395	85	480	1.077	756	5.200	7.556	468
22 Jan. '25	376	85	480	1.504	350	5.200	7.623	278

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
6 Jan. '26	2.744,0	1.483,0	138,0	593,5	344,8
30 Dec. '25	2.704,3	1.409,3	117,9	749,7	362,8
23 „ '25	2.665,3	1.376,8	92,0	764,1	370,0
16 „ '25	2.701,6	1.449,3	108,4	619,1	352,7
9 „ '25	2.722,3	1.365,3	107,6	679,4	369,6
2 „ '25	2.742,6	1.397,6	114,9	643,9	357,7
7 Jan. '25	2.950,9	1.775,1	124,4	264,4	341,0

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. 1)	Algem. Dek-kings-perc. 2)
6 Jan. '26	369,4	1.777,6	2.329,2	684,0	66,8	70,2
30 Dec. '25	377,0	1.835,0	2.367,1	117,0	64,4	67,3
23 „ '25	359,5	1.895,7	2.275,6	117,0	63,9	66,1
16 „ '25	398,5	1.788,2	2.300,5	117,0	66,3	68,7
9 „ '25	351,9	1.765,6	2.314,5	116,9	66,7	69,4
2 „ '25	339,4	1.742,7	2.313,0	116,9	67,6	70,5
7 Jan. '25	496,0	1.805,4	2.316,5	581,8	71,6	74,6

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
30 Dec. '25	719	14.235	5.462	1.734	18.834	5.348
23 „ '25	719	14.235	5.462	1.734	18.834	5.348
16 „ '25	719	14.118	5.472	1.663	18.629	5.308
9 „ '25	721	14.069	5.512	1.690	18.804	5.285
2 „ '25	722	14.052	5.417	1.683	18.536	5.343
31 Dec. '24	737	13.068	5.531	1.680	18.269	4.849

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 25 Januari 1926.

Het feit, dat het disconto der Bank of England deze week, tegen de tevoren algemeen gekoesterde verwachting in, niet is verhoogd, heeft op de beurs van Londen een gunstigen invloed gehad, waardoor in de eerste plaats de beleggingsmarkt een stijgende richting heeft kunnen inslaan. Ook de verbetering van den wisselkoers op New York en op Amsterdam heeft hiertoe het hare bijgedragen. Naar het schijnt heeft tot de rijzing van den wisselkoers niet alleen de tijd van het jaar, doch ook het uitzetten van Amerikaansche saldi in Londen bijgedragen. Voor het overige was de markt wel vast, doch buitengewone koersbewegingen hebben zich toch niet voorgedaan. Met belangstelling heeft men de cijfers van den Board of Trade ten aanzien van het saldo van de betalingsbalans voor 1925 ontvangen. Reden tot groot optimisme heeft men in de schatting van een voordeelig saldo van ongeveer £ 28 miljoen niet gevonden, doch, aan den anderen kant, houdt men rekening met de groote waarschijnlijkheid, dat dit cijfer nog een herziening in gunstigen zin zal kunnen ondergaan.

Te Parijs heeft men opnieuw den invloed ondergaan van de onzekerheid, welke nog steeds met betrekking tot de financiële plannen bestaat. Dientengevolge is de markt voor Fransche fondsen ongeanimeerd geweest en waren buitenlandse soorten sterk gevraagd.

Te Berlijn is de fondsenmarkt zeer opgewekt geweest, meer in het bijzonder wat verschillende aandeelsoorten betreft. De aanleiding hiertoe schijnt in de eerste plaats van het buitenland, met name van Amerika, te zijn uitgegaan — naar men ter beurze veronderstelde, was Nederland eerder als verkoper aan de markt — in verband met het oprichten, in den laatsten tijd, van verschillende organisaties, welke zich het aankopen van Deutsche aandelen ten doel hebben gesteld. De handel heeft tegelijkertijd vrij groote vormen aangenomen, waarbij opgemerkt werd, dat het binnenland het materiaal aanvoerde, waarmede de vraag kon worden voldaan, zij het dan tot stijgende prijzen. In vele gevallen toch is men van meening, dat het koerspeil zoodanig is geworden, dat het rendement niet meer in overeenstemming kan worden geacht met de wenschen, welke Deutsche bezitters te dezen aanzien koesteren.

Te New York is een geringe reactie te constateeren geweest, welke nochtans geen grooten omvang heeft bereikt. De achteruitgang van het koerspeil was in hoofdzaak gebaseerd op de vrees, dat de opgaande beweging in handel en industrie haar hoogtepunt had bereikt of reeds had overschreden. Niettemin is deze vrees niet zoo groot geworden, dat er een baisse partij is ontstaan; de daling van enkele fondsen dient dan ook aan bona fide realisaties toegeschreven te moeten worden. Intusschen is er tegen het einde der beursweek weder enig herstel ingetreden, zoodat de nadeelige verschillen in de meeste gevallen tot geringe proporties zijn teruggebracht.

Ten onzent was de handel zeer stil. De beleggingsmarkt heeft bij voortdurend een goeden ondergrond getoond, hoewel b.v. de emissie van obligaties der Nederlandsche Spoorwegen niet volkomen is geslaagd. Ter beurze schrijft men dit toe aan het groote bedrag van het 4½% obligatie type, bij welk type het publiek zich nog niet geheel heeft aangepast. Van buitenlandsche staatsfondsen is de aandacht op Russische papieren gevallen, welke voorbijaand tot hoogere koersen — zonder bijzondere aanleiding — uit de markt werden genomen. 6% Ned. Werk. Schuld 1922: 106½, 106¼, 106⅞; 4½% Ned. Werk. Schuld 1917: 99¼, 98½, 98⅞; 7% Ned. Indië: 101½, 102, 102½; 5% Brazilië 1903: 77½, 78¼, 78; 5% Brazilië 1913 £ 20 100: 61½, 61⅞, 62¼; 8% Sao Paulo: 103½, 103¾.

De rubbermarkt heeft een dalende richting ingeslagen, in verband met de lusteloze houding van het product te New York en te Londen. Tal van theorieën worden omtrent deze daling verkondigd, welke er alleen toe hebben bijgedragen het speculatieve element in de rubbermarkt aan te wakkeren. Toch is het opvallend geweest, in welk een betrekkelijk geringe mate materiaal aan de markt is gekomen, in verband waarmede ook de reacties van de meeste aandelen niet al te groot zijn geworden. Naar men ter beurze meent, hebben de dalingen van enkele weken geleden de technische positie van de rubbermarkt ten zeel zóó sterk gemaakt, dat de daling van den rubberprijs veel verdere afmetingen zal moeten aannemen, alvorens een ernstige reactie op onze fondsenmarkt tegemoet kan worden gezien. Toch is, aan den anderen kant, de animo tot het aangaan van nieuwe rubberposities ook niet te groot geworden. Men volgt o.a. angstvallig de toeneming van de voorraden te Londen en de bona fide bezitter van aandelen geeft er klaarblijkelijk de voorkeur aan voorloopig een afwachende houding aan te nemen. Amsterdam Rubber: 347, 354½, 342½; Deli Batavia Rubber: 251½, 258, 247; Hessa Rubber:

461¹/₂, 476, 451¹/₄; Kali Telèpak: 364, 376¹/₄, 369; Ned. Ind. Rubber en Koffie: 318¹/₂, 328, 316¹/₂; R'dam Tapanoeli: 181¹/₂, 191¹/₂, 169; Serbadjadi: 361¹/₂, 383, 368¹/₂; Sumatra Rubber: 352¹/₂, 375, 356; Tjiboem Tjipongpok: 236, 244¹/₂, 189.

Tabaksaandeelen hebben een weinig gevarieerd verloop gehad. Het verband met de rubbermarkt is nog wel eenigermate blijven bestaan, doch niet zoodanig, dat veel invloed hiervan is uitgegaan. De omzetten waren zeer klein en dientengevolge ook de koersverschillen. Arendsburg: 535, 539, 534; Besoeki Tabak: 249, 248¹/₂; Deli Batavia: 415¹/₂, 421, 420; Deli Mij.: 400, 408, 405; de Oostkust: 229, 233, 225⁵/₈; Senembah: 494, 492¹/₂, 494¹/₂.

Iets meer aandacht bestond er voor de *suikerafdeeling*, in verband met het bericht, dat de V.J.S.P. weder nieuwe afdelingen tot stand had gebracht. De verkoopprijs heeft echter de beurs eenigszins teleurgesteld, zoodat, na een aanvankelijk optimisme, eerder neiging tot verkoop naar voren is getreden. Het kenmerkende van de geheele markt echter, nl. stilte in zaken, trad ook hier naar voren. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 159³/₄, 158³/₄, 160¹/₂; Handelsverg. Amsterd.: 618³/₄, 621¹/₄, 615³/₈, 619³/₄; Javasche Cultuur Mij.: 329, 331; Ned. Ind. Suiker Unie: 217¹/₂, 214¹/₄, 219; Poerworedjo: 109, 108¹/₄, 109⁷/₈; Tjepper: 609, 605, 612.

De *petroleumaafdeeling* heeft geen afwijkend beeld getoond, althans niet voor aandeelen Koninklijke Petroleum Maatschappij of voor aandeelen Geconsolideerde Nederlandsche Petroleum Maatschappij. Iets grotere levendigheid bestond er voor aandeelen Perlak Petroleum Mij. in verband met allerlei oncontroleerbare geruchten. Deze zijn echter ten slotte toch niet van zooveel kracht gebleken, dat de aandeelen gevrijwaard konden worden voor een reactie. De belangstelling voor aandeelen Peudawa Petroleum is sterk verminderd. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 383¹/₄, 380, 383¹/₄; Gec. Holl. Petr. Mij.: 204, 207³/₄, 204; Kon. Petr. Mij.: 408¹/₄, 403¹/₂, 404³/₄; Perlak Petr.: 78¹/₂, 82¹/₄, 78³/₄; Peudawa: 44³/₈, 42¹/₂, 42¹/₈.

De *scheepvaartmarkt* heeft geen aandacht getrokken. In de meeste aandeelen van deze rubriek zijn zoo goed als geen omzetten tot stand gekomen. Holland Amerika Lijn: 62, 60¹/₂, 60¹/₄; Java China Japan Lijn: 126, 125, 122; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 81¹/₂, 80, 80¹/₈; Ned. Scheepvaart Unie: 165, 163¹/₂, 163; Stoomvaart Mij. „Nederland”: 172, 170¹/₂, 171.

Daarentegen concentreerde zich wel enige belangstelling op de afdeling voor *aandeelen in binnenlandsche industriële ondernemingen*, waarin met name aandeelen in kunstzijdefabrieken op den voorgrond zijn getreden. Na een langen tijd van bijna absolute verwaarloozing, waarbij de aandeelen sterk in koers zijn gedaald, is hier plotseling groote vraag ontstaan. Ter beurse schrijft men deze aan twee oorzaken toe; primo aan de natuurlijke stijging, welke als regel op een tijdperk van heftige reactie volgt, secundo aan de berichten, volgens welke men er in zou zijn geslaagd een goed vervangingsartikel voor wol te vervaardigen, dat door de kunstzijdefabrieken kan worden voortgebracht. Het gevolg is in ieder geval geweest, dat de desbetreffende aandeelen bij een levendige markt vrij belangrijke koerswinst konden behalen. Aandeelen Jurgens waren veel kalmer, doch vast van toon. Centrale Suiker Mij.: 128³/₄, 127¹/₂; Hollandsche Kunstzijde Ind.: 124³/₄, 129¹/₂, 135⁵/₈; Jurgens: 143, 146¹/₂, 145³/₄; Maekubee: 141¹/₂, 146¹/₂, 154¹/₂; Ned. Gist- en Spiritus Fabriek: 374³/₄, 370¹/₂, 371³/₄; Ned. Kunstzijdefabriek: 310, 325¹/₂, 342¹/₂; Philips' Gloeilampenfabriek: 365, 359, 363¹/₂.

Op de *mijnmarkt* is een reactie ingetreden voor aandeelen Redjang Lebong, welke later is gevolgd door een gering herstel. In de overige aandeelen van deze afdeling is weinig omgegaan en ook hier was de stemming niet al te opgewekt. Een uitzondering vormden aandeelen Billiton Tin Mij. en aandeelen Singkep Tin Mij. welke, vooral op den laatsten dag der berichtperiode, een flink koersavance konden behalen. Alg. Exploratie Mij.: 133, 131¹/₄, 136¹/₂, 135; Billiton 1e Rubriek: 606, 625; Redjang Lebong: 324, 308¹/₂, 318, 315; Singkep Tin: 236, 220, 239.

De afdeling voor *bankaandeelen* bleef bij voortdoring vast. Amsterdamsche Bank: 168³/₄, 167³/₄, 168; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 77¹/₂, 76¹/₄, 76¹/₄; Javasche Bank: 338, 334, 330; Koloniale Bank: 194¹/₈, 193¹/₂, 190¹/₂; Ned.-Ind. Handelsbank: 159³/₈, 158¹/₄, 158³/₄; Ned. Handel Mij.: 150, 149³/₈, 150; R'damsche Bankvereniging: 70, 69⁷/₈, 69¹/₂; Twentsche Bank: 139.

De *Amerikaansche markt* was kalm, met uitzondering van aandeelen Intercontinental Rubber, welke, bij geringe koersfluctuaties, in groote posten werden verhandeld. Anaconda Copper: 96¹/₂, 95¹/₄, 95¹/₂; Studebaker: 56¹/₂, 55³/₄, 56¹/₂; United States Steel Cy.: 133³/₄, 132¹/₂, 133³/₄; Aitchison Topeca: 131¹/₄, 132¹/₂, 130³/₄; Erie: 35¹/₂, 35; Union Pac. Railr.: 148¹/₂, 146³/₄, 146¹/₂; Wabash Railway: 49³/₁₆, 47³/₈, 48³/₄.

De *geldmarkt* was ruim; prolongatie noteerde van 2³/₄ tot 3⁰/₄.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

26 Januari 1926.

Wanneer wij zien, dat de verschepingen van tarwe naar Europa van Argentinië en vooral ook van Australië van week tot week grooter worden, zoodat met een mindere hoeveelheid van Noord-Amerika kan worden volstaan, dan is daarin een baisse-factor gelegen voor de Noord-Amerikaansche graanmarkten. Dit is dan ook uitgedrukt in den loop der noteeringen zoowel te Chicago als te Winnipeg. In beide markten zijn de prijzen eenige procenten gedaald. Evenwel, vooral de laatste dagen, is de stemming wederom wat vaster geworden, vooral, omdat, ofschoon inderdaad meer tarwe naar Europa zal stroomen van andere landen, de kwaliteit van deze tarwe in de meeste gevallen de Canadeesche tarwe niet kan vervangen. Meer en meer blijkt, dat de kwaliteit van den Argentijnschen oogst zeer slecht is. Dit is reeds in de prijzen uitgedrukt. Argentinië is zeer dringend met tarwe aan de markt geweest, doch kon daarvoor niet hooger prijzen maken dan voor Duitsche tarwe betaald werd. Wel is waar is de Australische tarwe een tarwe met uitnemende hoedanigheden, maar toch is deze bepaalde soort niet voor alle doeleinden geschikt, zoodat het wel vast staat, dat er voortdurend vraag zal blijven naar de, zij het zooveel duurder Manitoba tarwe. Intusschen hebben de Europeesche markten geenszins blijk gegeven van een vaste stemming. De omzet was op de meeste dagen gering en de prijzen daalden regelmatig. Het Continent toonde weinig belangstelling; merkwaardig was, dat de kooplust, voor zoover die zich in Duitschland ontwikkelde, niet bepaaldelijk bestond voor tarwe voor directe levering, maar meer voor iets latere levering. De groote vraag, die men van Duitschland verwacht had, in verband met den geringen import van buitenlandsche tarwe en den belangrijken export van eigen tarwe is dus nog niet gekomen. Ook in Engeland is de vraag niet voldoende voor hetgeen wordt aangeboden en enkele onverkochte ladingen werden naar het Continent. o.a. ons land, gedirigeerd.

In de afgelopen week waren de verschepingen van rogge naar Europa wederom niets en men heeft zelfs gerapporteerd dat er een verscheping van rogge van de Oostzee naar Amerika heeft plaatsgevonden. Dit zou een zeer merkwaardig verschijnsel zijn, dat wij evenwel gaarne nog eens bevestigd zouden zien. De omzet in Europa was al heel gering. De prijzen bleven ongeveer op hetzelfde niveau; in Chicago bleef de termijnmarkt in verhouding vast gestemd.

Ook in maïs was het onmogelijk groote omzetten te bereiken. Toch werden enkele ladingen Plata maïs van de markt genomen, zij het ook tot aanmerkelijk lagere prijzen. Niettegenstaande de verschepingen in de afgelopen week van bijna alle landen kleiner waren dan de week daarvoor, verbeterde de stemming niet, hetgeen in zooverre niet te verwonderen is, omdat de hoeveelheid onderweg nog bijzonder groot is. Vooral de oude oogst van La Plata drukt zwaar op de markt. Het buitengewone verschijnsel doet zich voor, dat voor aflading van den nieuwen oogst gedurende den a.s. zomer hogere prijzen betaald worden dan voor directe levering. De Noord-Amerikaansche prijzen zakten aanvankelijk wel iets in, doch later herstelde de markt zich weer. Bovendien zijn deze prijzen verre boven de Europeesche pariteit. Amerikaansche maïs, verwacht in Rotterdam, werd ten slotte afgegeven voor een prijs bijna gelijkstaande aan dien van Chicago, hetgeen een groote abnormaliteit genoemd kan worden; enkele contracten Februari aflading werden dan ook door Amerika teruggekocht. De Donau-landen bieden weinig aan voor onmiddellijke verscheping, doch op aflading April/Mei en later is het aanbod ruim en ook daarvoor zijn de prijzen gedaald.

Ook de handel in gerst is nog niet in normale banen teruggekeerd. In Rotterdam bevindt zich nog steeds een groote hoeveelheid Russische gerst die slechts zeer langzaam koopers vindt. De afladingen zijn niet bijzonder ruim, doch de kooplust is feitelijk nog ontoereikend om de wekelijksche verschepingen op te nemen. Dientengevolge wordt o.a. in onze markt steeds Noord-Amerikaansche gerst aangeboden beneden de Amerikaansche pariteit; in Noord-Duitschland betaalde men betere prijzen.

- Wat haver betreft, het aanbod van Argentinië blijft zoo ruim, dat een prijsverhoging niet goed mogelijk is. Ook Noord-Amerikaansche haver daalde in prijs, zonder evenwel kooplust te ontmoeten.

Zie voor den staat volgende pagina.

SUIKER.

De stemming op de verschillende suikermarkten bleef de afgelopen week onveranderd kalm.

In Amerika fluctueerden de noteeringen op de termijnmarkt dan ook zoo goed als niets.

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Febr.	Mais Febr.	Lijnzaad Febr.
23 Jan. '26	170%	83 ⁷ / ₈	44 ¹ / ₂	13,45	7,30	15,50
16 „ '26	173 ⁵ / ₈	83 ⁷ / ₈	45	14,40	7,80	16,10
23 Jan. '25	193 ⁷ / ₈	132%	61 ⁵ / ₈	17,50	11,15	24,35
23 Jan. '24	109	79 ⁷ / ₈	47 ¹ / ₈	10,90	9,65	19,50
23 Jan. '23	116 ³ / ₈	71 ¹ / ₈	43 ³ / ₄	11,85 ¹	8,80 ¹	18,15
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ¹ / ₂	9,40	5,38	13,70

1) per Maart.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	25 Jan. 1926	18 Jan. 1926	26 Jan. 1925
Tarwe (Manitoba III) ..1	16,50	16,75	* 19,35
Rogge (No. 2 Western) ..1	11,60	11,45	17,80
Mais (La Plata)2	178,—	187,—	257,—
Gerst (48 lb. malting)....2	180,—	184,—	269,—
Haver1	10,90	10,85	13,75
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ..1	14,—	14,50	14,50
Lijnzaad (La Plata)3	360,—	372,—	517,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG. * No. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	17/23 Januari 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	17/23 Januari 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	1926	1925
Tarwe.....	25.507	58.301	41.618	—	701	—	59.002	41.618
Rogge	5.089	15.128	1.388	—	—	—	15.128	1.388
Boekweit	550	2.441	4.637	—	90	150	2.531	4.787
Mais	27.250	75.503	61.569	1.080	10.047	7.590	95.550	69.159
Gerst	4.843	20.106	7.051	—	75	600	20.181	7.651
Haver	284	5.293	4.059	—	200	150	5.493	4.209
Lijnzaad	2.262	10.603	20.899	1.070	6.568	4.189	17.171	25.088
Lijnkoek	4.005	17.663	11.387	—	—	—	17.663	11.387
Tarwemeel	796	5.238	11.158	459	993	2.749	6.231	13.907
Andere meelsoorten	242	927	1.010	—	—	—	927	1.010

week 49.500 tons, de versmeltingen 59.000 tons (tegen 48.000 tons in 1925) en de voorraden 67.000 tons.

Prompte Cubasuiker werd verhandeld tot ongeveer 2³/₈ d.c. & fr. New York, terwijl de prijs voor Februari/Maart verschepping naar Europa ongeveer sh. 11⁴/₂ was.

De laatste C u b a statistiek is als volgt:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 16 Jan. ...	134.449	151.763	107.831
Totaal 1 Dec. '25-16 Jan. '26 ...	400.303	386.144	292.391
Aantal werkende fabrieken : : : :	159	161	155
Weekexport 16 Jan.	82.077	86.422	64.741
Totale export 1 Jan. — 16 Jan. ...	205.056	234.998	158.390
Totale voorraad op 16 Jan.	222.499	151.146	134.001

De Zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1925/26	1924/25	1923/24
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Dec.	1.051.000	885.000	744.000
Tsjecho Slowakije 1 Jan. ...	934.000	769.000	546.000
Frankrijk 1 Dec.	378.000	305.000	208.000
Nederland 1 Dec.	235.000	198.000	124.000
België 1 Dec.	168.000	153.000	123.000
Engeland 1 Jan.	434.000	162.000	164.000
Europa ...	3.200.000	2.472.000	1.909.000
V. S. Atl. Havens 20 Jan. ...	67.000	50.000	35.000
Cuba 16 Jan. Alle Havens	134.449	152.000	134.000
Totaal	3.401.449	2.674.000	2.078.000

Op J a v a kwamen weder belangrijke afdoeningen uit oogst 1926 door de V.I.S.P. tot stand tot f 10,— voor Supérieur, / 9,— voor No. 16 en hooger en f 8³/₄ voor Muscovados.

Van dispoibele witte suiker werden geen afdoeningen gemeld en bedroeg de noteering hiervoor f 11¹/₂ nominaal.

H i e r t e l a n d e was de markt gedurende de afgelopen week ongeanimeerd en bleven de noteeringen nagenoeg onveranderd. De markt sloot op de volgende noteeringen:

Januari	f 16 ⁷ / ₈
Mei	„ 17 ³ / ₈ geboden
Augustus	„ 17 ⁷ / ₈

De omzet bedroeg deze week slechts 1500 tons.

Data	Amsterdam per Maart	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96° c.f. Januari	
	kristalsuiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
25 Jan. '26	f 17 ⁵ / ₁₆	31/9	14/7 ¹ / ₂	11/3	4,21 9
18 Jan. '26	„ 17%	31/9	13/10 ¹ / ₂	11/-	4,11
25 Jan. '25	„ 19 ⁵ / ₁₆	36,6	18/-	13/7 ¹ / ₂	4,52
25 Jan. '24	„ 32 ¹⁵ / ₁₆	62/9	25,6	26,6	6,65
	ruwsuiker basis 88°				
4 Juli '14	f 11 ¹³ / ₃₂	18/-	—	—	3,26
	basis 99°				
	f 14 ¹³ / ₃₂				

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3 p. 100 KG.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 20 Januari 1926.

De Amerikaansche katoenmarkt is vrij vast en begint meer leven te toonen. Prijzen zijn in de laatste weken geleidelijk gestegen. Op 21 December noteerde Mid-American spot te Liverpool 9,71 d. het laagste punt van dit seizoen, terwijl deze noteering gisteren 10,95 d. bedroeg. Loco verkoopen bedroegen de vorige week in Liverpool 54.000 balen, waarvan 37.350 Amerikaansche, 4200 Braziliaansche, 6500 Peruviaansche, 1900 Egyptische en andere soorten 4.050 balen, Egyptische katoen is vaster als een gevolg van het besluit der Egyptische Regeering tot aankoop van 500.000 cantars.

Fabrikanten van Amerikaansche garens nemen een vastere houding aan. Prijzen zijn duurder en hoewel het moeilijk is de volle stijging van het ruwe materiaal door te voeren, schijnt het wel alsof men toch reeds in vele gevallen hiervan een groot gedeelte verkregen heeft. Naar medio nummers, zoowel twist als weft, bestaat een goede vraag en verschillende verkoopers rapporteeren aanzienlijke transacties tegen prijzen, die de stijging van het ruwe materiaal beginnen te naderen. Naar grove nummers bestaat een goede vraag, doch men aarzelt nog om meer te betalen, zoodat er slechts voor directe behoefte wordt afgesloten. De ondervindingen van ringspinners schijnen nog al uit elkaar te loopen; enkelen rapporteeren verkoopen tegen behoorlijke prijzen, terwijl anderen daarentegen zeer om orders verlegen zijn. In getwijnde garens zijn zoowel voor binnenlandsch gebruik als voor export enkele flinke posten geboekt. De stagnatie in verkoopen van Egyptische garens is nog niet geheel voorbij. De meeste spinners berichten, dat er sinds de vakantie minder verkocht wordt, hoewel er hier en daar nog wel sprake is van enkele goede verkoopen in defijnere nummers, zoowel twist als weft. In getwijnde garens, zoowel ruw als gezegd, zijn transacties over het algemeen slechts gering en voornamelijk voor spoedige levering en houdt de jongste stijging van het ruwe materiaal zaken tegen.

De doekmarkt is bepaald vaster. De vraag van het Oosten, speciaal van India wordt steeds grooter, terwijl ook de belangstelling voor dhooties en lichte gebleekte soorten toeneemt, zoodat de vraag naar alle soorten grooter is dan sedert langen tijd het geval is geweest. Wij kunnen nog niet constateeren, dat fabrikanten hun positie over het algemeen aanzienlijk verbeterd hebben, hoewel er velen zijn die rustig met koopen doorgaan, en van meening zijn, dat de geschikte tijd gekomen is. De moeilijkheid om zich van geregelde garenaanvoeren tot lage prijzen te verzekeren wordt steeds grooter, waardoor doekprijzen geregeld hooger worden, met het resultaat, dat verscheidene koopers van manufacturen teleurgesteld worden en orders niet gemakkelijk worden afgesloten.

	13 Jan.	20 Jan.	Oost. koersen.	12 Jan.	19 Jan.
Liverpoolnoteeringen.					
F.G.F. Sakellaridis	17,85	18,55	T.T. op Br. Indië	1/6 ⁵ / ₈	1/6 ⁵ / ₈
G.F. No. 1 Oomra	7,50	7,45	T.T. op Hongkong	2/4 ¹ / ₈	2/4 ¹ / ₈
			T.T. op Shanghai	3/1	3/0 ¹ / ₂

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	22 Jan. 1926	14 Jan. 1926	8 Jan. 1926	22 Jan. 1925	22 Jan. 1924
New York voor Middling ...	20,85 c	20,70 c	20,75 c	23,85 c	33,25 c
New Orleans voor Middling	20,11 c	20,14 c	— c	23,60 c	33,38 c
Liverpool voor Middling ...	10,76 d	10,80 d	10,54 d	13,01 d	19,29d*)

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '25 tot 15 Jan. '26	Overeenkomstige periode	
		1924/25	1923/24
Ontvangsten Gulf-Havens.	7081	6866	5250
Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Britannië	1468	1672	1319
„ „ t Vasteland etc.	2852	2643	1996
„ „ Japan.....	657	538	400

Voorraden.
(In duizendtallen balen.)

	15 Jan. '26	Overeenkomstig tijdstip	
		1924	1923
Amerik. havens.....	1640	1654	933
Binnenland	1995	1438	988
New York	87	205	175
New Orleans	494	442	230
Liverpool	568	567	460

KOFFIE.

Ook de afgelopen week bleef de stemming onveranderd vast, hetgeen in de eerste plaats tot uiting kwam in de houding van Brazilië, alwaar de prijzen voor Santos op prompte verscheping wederom enkele shillings opliepen, terwijl die voor Rio ten slotte zelfs ongeveer 5/- hooger waren dan een week geleden. Ook Nederlandsch-Indië was met Robusta op aflading wederom hooger.

Ten onzent steeg de termijnmarkt onder den invloed van een ander nog circa 1 à 1 1/4 ct., doch op de loco-markt stegen de prijzen slechts weinig. Hier doet zich namelijk de nog altijd niet zeer bevredigende afzet gelden, terwijl aan den anderen kant de voorraad in Nederland van ruim 400.000 balen een min of meer drukkenden invloed uitoefent. Ten einde tot zaken te komen wordt dan ook, zoowel hier opgeslagen Braziel- als Robusta-koffie, nog steeds aangeboden ongeveer 3 à 4 ct. onder den prijs, waarop de afladingsofferten hier uitkomen. Ook bij vergelijking van de prijzen aan de termijnmarkt met die van loco valt duidelijk op, dat disponibele koffie hier laag staat. Termijnen namelijk zijn sedert begin Januari ongeveer 5 à 6 1/2 ct. gestegen, terwijl voor loco op het oogenblik hoogstens enkele centen meer wordt betaald dan in het begin van de maand.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 111/- à 112/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 113/- à 114/-, terwijl zij van Rio type New York 7 met beschrijving prompte verscheping, bedragen 91/6 à 92/6.

Van Robusta op aflading zijn de aanbiedingen van Nederlandsch-Indië op het oogenblik ongeveer:

Palembang Robusta Jan./Febr. verscheping, 54 à 54 1/2 ct.
W.I.B. f.a.q. „ Febr./Mrt. „ 58 ct.
Mandheling „ Jan./Febr. „ 57 1/2 ct.
alles per 1/2 KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant

De officieele loco-noteeringen bleven onveranderd 68 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 58 ct. voor Robusta.

De noteeringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good:			
	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
26 Jan.	61 1/2	59 3/4	57 3/8	57 1/8	56 3/8	55 1/4	53 1/2	52 3/4
19 „	60	57 7/8	56	55 5/8	56 1/4	54 3/4	52 1/2	51 1/4
12 „	59	56 3/8	54 7/8	54 3/4	54 1/4	52 3/8	50 5/8	49 1/2
5 „	56 1/2	54 5/8	52 1/4	52 3/8	52 3/8	50 1/2	48 3/8	47 1/8

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
25 Jan.	\$ 18,60	\$ 18,40	\$ 17,50	\$ 17,32
18 „	„ 17,65	„ 17,60	„ 17,15	„ 16,95
11 „	„ 17,54	„ 17,49	„ 17,13	„ 16,90
4 „	„ 17,52	„ 17,45	„ 16,71	„ 16,54

Rotterdam, 26 Januari 1926.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
25 Jan. 1926	330.000	26.550	1.287.000	28.000	73 3/64
18 „ 1926	314.000	25.050	1.307.000	27.800	7 1/2
11 „ 1926	312.000	24.775	1.193.000	27.500	7 1/10
26 Jan. 1925	358.000	38.400	1.681.000	41.700	65 9/64

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloope week	Sedert 1 Juli	Afgeloope week	Sedert 1 Juli
23 Jan. 1926 --	68.000	2.976.000	184.000	5.291.000
24 „ 1925 --	41.000	2.537.000	180.000	6.116.000

1) In Reis.

THEE.

In de stemming van de theemarkt kwam in de afgelopen week weinig verandering. Londen gaf andermaal vaste markten te zien met prijsverhogingen van 1/4 tot 1/2 d. per lb., terwijl de aanvoeren kleiner blijven dan die van verleden jaar.

Ook hier blijft de stemming vast, doch er is slechts weinig materiaal aan de markt.

De aanvoeren zullen hier, nu de droogte op Java een einde heeft genomen, wel langzamerhand toenemen, doch er wordt niet verwacht, dat deze grooter zullen zijn dan die van verleden jaar.

Amsterdam, 25 Januari 1926.

RUBBER.

Ook in de afgelopen week bleef de stemming op de rubbermarkt grotendeels flauw en een verdere zeer belangrijke prijsdaling vond plaats. Deze was het grootst voor de dichtbij zijnde posities, zoodat dientengevolge het prijsverschil der posities onderling wederom kleiner is geworden. De stocks te Londen blijven toenemen. De slot-noteeringen luiden:

Ia Crêpe:		einde voorafgaande week:
Januari	1.99 1/2 ct.	2.34 1/2 ct.
Januari/Maart	2.01 1/2 „	2.21 1/2 „
April/Juni	1.94 „	2.06 1/2 „

25 Januari 1926.

COPRA.

De markt was deze week zeer flauw gestemd. Consumenten kochten regelmatig tot steeds lagere prijzen, terwijl ten slotte ook Nederlandsch-Indië tot de hier geldende prijzen afgevoerd was.

Het slot is kalm, met verkoopers tot de volgende prijzen:

Nederl.-Ind. f.m.s. stoomend fl. 34 1/2
„ „ „ Januari afl. „ 34 1/2
„ „ „ Februari „ „ 34 3/8
„ „ „ Maart „ „ 34 3/8

25 Januari 1926.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Koper Standaard	Koper Electrolytisch	Tin	Lood	Zink
25 Jan. 1926..	58.7/6	65.5/-	279.12/6	34.5/-	37.-/-
18 „ 1926..	58.17/6	65.5/-	281.2/6	34.10/-	37.15/-
11 „ 1926..	59.12/6	65.15/-	283.7/6	35.-/-	39.-/-
4 „ 1926..	59.15/-	66.-/-	289.2/6	35.15/-	39.-/-
26 Jan. 1925..	65.12/6	70.5/-	263.7/6	39.17/6	37.5/-
20 Juli 1914..	61.-/-		145.15/-	19.-/-	21.10/-

KAPOK.

(Opgave van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam.)
Kapokstatistiek op 31 December 1925.

Importeurs:	Voorr. 1 Jan. 1925	Aanv. tot 31 Dec.	Verk. tot 31 Dec.	Voorr. op 31 Dec.
	(in pakken).			
J. A. Bergvelt	—	2028	2028	—
H. G. Th. Crone	—	5857	5837	20
Van Eeghen & Co.	—	5244	4882	362
N.V. Handel en Cultuur Mij. v/h. Smidt & Amez zq. Edgar & Co's Handel Mij. Soerabaja	141	6123	6264	—
Hand. Verg. v/h. Reiss & Co.	—	1587	1587	—
Int. Hand. & Cred. Mij. IHEC	—	1608	1608	—
Jacobson v. d. Berg & Co. . .	—	7210	7210	—
Koning, Teves & Co.	—	891	891	—
Landb. Mij. „Geboegan” . . .	—	206	206	—
Maintz' Productenhandel . . .	84	7202	7286	—
A. Merens	—	702	702	—
Mirandolle, Voute & Co. . . .	121	17003	17124	—
Ned. Kolon. Handelsvereen.	—	436	436	—
Tiedeman & van Kerchem . . .	—	5256	5256	—
Weise & Co.	279	3857	4018	118
Order	1378	8496	9874	—
	2003	73706	75209	500

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt moet afge-
loopen week wel haar slapste week gehad hebben; definitieve
orders waren zeer schaarsch. Van New York werd een 30.000
qtrs. lading bevracht naar U.K. exclusief Ierland en Manches-
ter, tegen 2/7¹/₂ per qtr., met de optie Bordeaux/Hamburg
range tegen 2/4¹/₂, optie Middellandsche Zee 3/1¹/₂, per Januari.
Handige booten konden sindsdien deze vracht niet meer be-
dingen. De beste indicatie naar het Continent direct is 9 cents
per 100 lbs. naar Antwerpen.

Van 2 Gulfhavens werd een lading zwavel van 7000 tons be-
vracht naar Marseille en/of Cette tegen \$ 4,— per Jan./Febr.
terwijl naar Australië en Nieuw-Zeeland een 8000 tonner werd
gedaan tegen 31/- (6 havens), per Maart.

De suikermarkt was kalm en de vrachten bleven onveran-
derd. Van Cuba werd voor 55/6000 tonners 18/- betaald naar
U.K./Continent per Februari, terwijl kleine booten van onge-
veer 3000 tons 19/- bedongen van Cuba en San Domingo, per
Februari. Van Cuba naar Shanghai werd een 8000 tonner be-
vracht tegen 27/- per Februari.

Tonnage van bijna alle richtingen toonde belangstelling
voor de North Pacific en de lage vrachtvorderingen der reeders
hebben de bevrachters aanleiding gegeven verscheidene booten
te nemen tegen 30/- tot 30/9 van Vancouver, optie Portland of
Puget tegen 1/3 meer, Februari. Tegen de vracht van 30/9 gaat
een boot in ballast van Port Said, waaruit men kan opmaken
hoe slecht de vrachtenmarkt momenteel is.

De River Plate was wederom slecht. Eenige dagen was haast
geen definitieve order te vinden, doch de reeders hebben het
ten slotte onmogelijk gevonden nog langer met bevrachten
hunner tonnage te wachten, zoodat zij gedwongen waren in
sommige gevallen de lage vracht van 14/- te accepteren van
Upriver naar U.K./Continent, welk cijfer een belangrijk verlies
moet opleveren. Er zijn van hier eenige booten in ballast naar
Cuba gegaan voor een suikerlading en één naar West-Australië
om graan te laden.

De salpetervrachtenmarkt was zeer kalm. Het afsluiten van
volle ladingen schijnt onmogelijk te zijn, terwijl voor ruimte
per lijnbooten de vrachten zeer laag zijn. Britsche lijnbooten
accepteerden 1000 tons 15.1/15.2. en 1000 tons 1/28. Februari
naar de Duinkerken/Hamburg range tegen 19/-, exclusief
commissie. Naar de States leefde de markt tegen het einde der
week op en een 8000 tonner werd bevracht per begin Februari
naar de Galveston/Boston range tegen \$ 4,25 Gulfhavens,
\$ 4,50 Atlantische havens. Naar Honolulu werd een aantal
booten gedaan tegen \$ 4,75 per Februari en Maart.

Een Jan./Febr. boot van 6500 tons werd bevracht van 3
havens Peru naar U.K./Continent voor een lading suiker, tegen
27/- één, 28/- twee loshavens, hetgeen kan worden herhaald,
misschien met een iets hogere vracht voor een handigere boot.
1000 tons ruimte werd geboekt naar U. K. tegen 27/6.

De Oostelijke markten zijn geen van alle verbeterd en de
vrachten bleven op hetzelfde peil. Van Wladiwostok en Dalny
vonden in het geheel geen bevrachtingen plaats. Het aantal
zaken van Australië was zeer beperkt en de vrachten zijn ge-

daald. Booten van 6500 tons per Februari werden van Zuid-
Australië of Victoria naar Middellandsche Zee/U.K./Continent
met 36/3 betaald, terwijl een 8600 tonner 35/- accepteerde
per Jan./Febr.

Orders van Burmah zijn zeer schaarsch. Tegen het einde
der week werd een 8000 tonner geweigerd tegen 26/- per
Maart; de beste indicatie was 25/-. Naar Cuba (6 havens) werd
tonnage bevracht tegen 35/- en naar Melbourne en Sydney
tegen 22/-. Ook van Britsch-Indië zijn geen ladingen aan de
markt. Voor kernels van de Madras kust werd een 10.000 tonner
genomen naar Middellandsche Zee/Continent op basis van
25/-, Febr./Maart. Van Zuid-Afrika vallen geen bevrachtingen
te vermelden.

De Zwarte Zee is kalmer geworden en er vond slechts één
afsluiting plaats, nl. tegen 12/6 Continent, 14/- Denemarken
voor veekoeken.

Ook de Middellandsche Zee bleef kalm en bevrachtingen
kwamen slechts weinig tot stand. De vrachten blijven op een
laag peil. Voor een lading erts werd een boot bevracht van La
Goulette naar Maryport tegen 8/9, en een kleine boot van
Almeria Pier naar Britonferry tegen 7/3. Naar de States werd
voor een 9500 tonner 8/9 betaald, Porman/Baltimore. Fosfaat
Tunis/Kings Lynn betaalde 11/-. Van Alexandrië werden ver-
scheidene booten gedaan naar Hull tegen 9/6 per 60 cbft.,
hetgeen kan worden herhaald.

Van de Golf van Biscaye is slechts weinig te doen. Van
Bilbao naar Cardiff werd 6/6 betaald, Santander/Grangemouth
7/-, Castro Urdiales/Middlesboro 7/6.

Voor de lumbervaart worden nog steeds booten op time-
charter basis gezocht voor vier tot twaalf maanden, oplevering
U.K., Atlantische havens N.-Amerika en Vancouver. De
vrachten varieren van 95 cents tot \$ 1,05. Motorbooten
bedongen \$ 1,25 en \$ 1,30.

De kolenvrachtenmarkt van Amerika is nog zeer kalm en
de eenige afsluitingen van de afgelopen week zijn naar West-
Italië tegen \$ 3,— en naar Bermuda \$ 2,25.

De Engelsche uitgaande kolenvrachtenmarkt was geani-
meerd, voornamelijk wat betreft de Amerikaansche bestem-
mingen. Van Zuid-Wales werd betaald: Bordeaux 4/3, Gibralt-
ar 8/3, Alexandrië 11/6, Port Said 11/9, Pernambuco 16/-,
Rio 17/-, Buenos Aires 19/-, Noordelijke staten 10/3, en van
de Oostkust: Trondhjem 6/9, Hamburg 3/9, Rotterdam 3/8,
Bordeaux 5/3, St. Vincent 9/-.

RIJNVAART.

Week van 17 t/m. 23 Januari 1926.

De aanvoeren van zeezijde bleven gering. Scheepsruimte
was voldoende beschikbaar.

De ertsvrachten naar de Ruhrhavens bedroegen in doorsnede
f 0,40 met ¹/₄ en f 0,50 met ¹/₂ lostijd.

Het sleeploon varieerde tusschen het f 0,70 en f 0,80 tarief.

De waterstand bleef vallend, doch gunstig.
Het grootste gedeelte der ledige schepen sleepte wegens
gebrek aan lading naar de Ruhrhavens om aldaar kolen te
laden.

In de Ruhrhavens bleven de verschepingen zeer druk en
handhaafden zich de vrachten op het verhoogde peil.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Bedrijfsleven en de strijd tegen
de Armoede in Nederland

door Dr. CH. A. VAN MANEN.

Prijs ingenaaid f 3,—.

Gebonden f 4.75.

Voor leden der Vereeniging en geabon-
neerden op het Weekblad wordt dit werk
beschikbaar gesteld tegen den prijs van
f 2,50 ingenaaid en f 4,— gebonden.

Bestellingen richt men tot het Secretariaat van het
Instituut, Pieter de Hoogweg 122, onder gelijk-
tijdige remise per postwissel of op postchèque en
girorekening No. 8408, Rotterdam.